

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA LITURGIE

- 8 Rozhovor s farářem Markem Lukáškem – J. Plíšková
- 19 Obejmout prostorem – A. Rozbořilová
- 33 Konzervátor Evangelické akademie – D. Ženatá
- 45 Jak přivádět k víře? – T. Jun

TÁBOR BĚLEČ

1. - 15. 7. 2023

tabor-belec.evangnet.cz

PŘIJÍMACÍ ŘÍZENÍ

na Evangelickou teologickou fakultu UK

Bakalářské a magisterské studijní programy

- Sociální a pastorační práce
 - Teologie křesťanských tradic
 - Evangelická teologie / Protestant Theology
-
- Komunitní krizová a pastorační práce – Diakonika
 - Teologie - Spiritualita – Etika
 - Evangelická teologie / Protestant Theology

Přihlášky přijímáme do 31. března 2023!

etf.cuni.cz

@etf_cuni

facebook.com/etfuk

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *K. Šimr*
- 8** Rozhovor s evangelickým farářem Markem Lukáškem – *J. Plíšková*
- 12** Recept jako od babičky – *J. Hofmanová*
- 17** Kam za současným českobratrským liturgickým prostorem? – *A. Boučková*
- 19** Obejmout prostorem – *A. Rozbořilová*
- 23** Vyšívání Desatero – *A. Rozbořilová*
- 26** Otázka na tělo – *A. Rozbořilová*

MOJE CÍRKEV

- 33** Konzervatoř Evangelické akademie – *D. Ženatá*
- 36** Rozhovor s gayi a lesbami v církvi už začal – *P. Pivoňka*
- 37** Medaile vděčnosti pro Martu Kosáčkovou – *J. Hála*
- 38** Světlo pro Děčín – *T. Matějovský*
- 39** Předání medaile vděčnosti ve Vítkově – *S. Kopecká a A. Plachý*

DIAKONIE

- 40** Domov Pomněnka – *P. Hladík*
- 42** Postní sbírka 2023 – *K. Ambrožová*
- 43** Jak pokračuje humanitární pomoc Sýrii – *P. Rašková*

SLOVO

- 45** Jak přivádět k víře? – *T. Jun*
- 48** Maso-půst aneb Jak jíst, aby to naše těla i naše planeta přežila – *L. Křivohlavá*
- 51** Skutečně a lidsky – *M. Chodúr*
- 53** Poslední slovo – *P. Hájičková*

ÚVODNÍK

Půst rukama

Prohližím si svoje dlaně. Co všechno jsem těma rukama rozbila, pokazila. Komu jsem jimi práskla dveřmi před nosem, nepodala pomoc, koho jsem odstrčila, nebo snad dokonce praštila. Dívám se na svoje ruce a připadají mi hrozně špinavé. Pět prstů trčí jako ošklivé pahýly. Pane, opravdu jsem tvým nástrojem?

Zdá se mi, že ruce často promlouvají víc než ústa. Někdy doslovně – gestikulací, posunků, znakovým jazykem, jindy trochu jinak. Spousta se toho v našem životě děje rukama. I v liturgii – požehnání, pozdravení pokoje, přijímání. Ruce jsou totiž nástroj našeho nitra.

Blíží se Velikonoce, nejdůležitější část křesťanského roku. Než nastanou, máme po 40 dní možnost věnovat se tomu, co pro Pána Boha či své bližní děláme. A co na tom můžeme změnit. Občas jde o to něco říct. Často má ale mnohem větší váhu tichý čin. Objetí, pohlazení, políbek, stisknutí ruky, sepnutí rukou k modlitbě. Jediný jemný dotyk dokáže změnit mnohé.

Právě teď máme příležitost pro zamyšlení nad tím, co můžeme těma svýma rukama udělat. A proto už ani já vás nebudu dál rozptylovat svými slovy a nechám vás v tichu kontemplantovat. Třeba s březnovým Českým bratrem v ruce.

Inspirativní čtení přeje

Adéla Rozbořilová

Národní cena sociálních služeb Pečovatelka roku zná své vítěze

V úterý 31. 1. 2023 se uskutečnilo slavnostní vyhlášení nejlepších pracovníků v oblasti sociálních služeb za rok 2022.

Na Novoměstské radnici v Praze bylo ocenění předáno 12 pečovatelkám z pobytových, terénních a ambulantních služeb, pěti sociálním pracovnícím a manažerce roku. Slavnost moderoval Aleš Cibulka, patronkou a milým hostem byla herečka Ilona Svobodová, o hudební doprovod se postarala skupina GOJI. Událost se koná pod záštitou předsedkyně Poslanecké sněmovny Markéty Pekarové Adamové.

Sociální pracovníci roku se stala Kateřina Příbylová z Centra sociálních služeb Prahy 2. V kategorii pobytových služeb obsadila první příčku Dana Kondrová z Diakonie ČCE – Střediska sociální pomoci v Mostě. Vítězskou sociální pracovníci v oblasti terénních služeb je Milena Červinková z Pečovatelství služby města Brandýs nad Labem-Stará Boleslav. Lenka Musilová z Centra sociálních služeb pro seniory Pohoda, p. o. si odnesla první cenu v oblasti ambulantních služeb.

Manažerkou roku 2022 se stala ředitelka Diakonie Valašské Meziříčí Květoslava Othová. Cenu veřejnosti si v tomto ročníku odnesla Hana Hrušková Táborská z Oblastní charity Červený Kostelec.

Anketu Pečovatel/ka roku každoročně pořádá Diakonie ČCE, jeden z nejvýznamnějších poskytovatelů sociálních služeb v ČR, ve spolupráci s Asociací poskytovatelů sociálních služeb. Cílem Národní ceny je podpořit ty, jejichž významným každodenním úkolem je pečovat a pomáhat potřebným.

Na jednotlivá ocenění jsou každoročně navrhováni mimořádní, obětaví a zodpovědní pracovníci sociálních služeb. Nominace do Národní ceny za svého favorita mohli zasílat samotní uživatelé služeb, rodiny a přátelé klientů nebo také spolupracovníci nominovaných.

Finalisty a vítěze všech pěti kategorií vybírá každoročně komise, složená z odborníků ze sociální oblasti. Ze všech finalistů pak veřejnost v on-line hlasování vybírá vítěze Ceny veřejnosti.

Hof

Rektorka Karlovy univerzity ocenila docenta Jindřicha Halamu

Pedagog působící na Evangelické teologické fakultě Jindřich Halama obdržel zlatou medaili za významný celoživotní přínos k rozvoji vědy v oblasti teologie a etiky a za dlouholetou pedagogickou činnost na Univerzitě Karlově.

Docent Halama je významným akademickým pracovníkem, působícím v oblasti teologie a etiky. Svůj vědecký zájem a odborné působení

zaměřuje na oblast teologické etiky, které se věnuje v perspektivě historické, systematické i aktuální. Svými publikacemi celoživotně přispívá k oborovému diskursu a svým širokým rozhledem a kvalitou prací si získal respekt v oboru i mezinárodní věhlas. Je i oblíbeným učitelem a působí mj. v oborových radách doktorských studijních programů několika fakult UK. V letech 2003–2019 vedl Katedru teologické etiky ETF UK a po více než dvě desetiletí se podílel na vedení fakulty.

Také se podílel na založení a vybudování katedry sociální práce, řadu let jako její vedoucí. Několik období zastával funkci proděkana pro studium a proděkana pro rozvoj a v letech 2010–2014 vedl fakultu jako její děkan. Zlatou medaili UK obdržel za celoživotní přínos k rozvoji vědy v oblasti teologie a etiky i jako ocenění jeho zásluh o dlouhodobé utváření akademického života na Univerzitě Karlově.

Gratulujeme a přejeme mnoho dobrého do další práce!

cuni.cz

Válka na Ukrajině trvá už rok

Dne 23. února 2023, tedy v předvečer smutného výročí začátku ruské invaze na Ukrajinu, se zástupci církevního vedení ČCE obrátili se stručnou výzvou na všechny farní sbory. Apelují v ní na odvahu a vytrvalost nás

všech pomáhat a neustávat v modlitbách. Text výzvy zveřejňujeme v plném znění:

„Milé sestry, milí bratři, zítra tomu bude rok, co jsme se probudili do jiného světa. Ruský útok na Ukrajinu nás uvrhl do nejistoty a obav. Ty se dále ještě prohlubují tím, jak postupně vnímáme narůstající brutalitu agresora vůči civilnímu obyvatelstvu, jeho pohrdání lidskými životy včetně vlastních lidí a bezostyšné ideologické a náboženské ospravedlňování této války. Tušíme, že tato noc nebude krátká...

Zároveň jsme osloveni odvahou a obětavostí těch, kdo brání svou zem a svobodu. Jsme voláni k soucitu osudem běženců, jejich potřebou přijetí a podpory. Jsme vděční sborům i jednotlivcům, kteří se účastní pomoci uprchlíkům. Setkání s nimi nebývají jednostranná a leckdy vedou k přátelství. To vše nás proměňuje a mobilizuje tak, jak jsme si možná ještě nedávno nedovedli představit.

Modlíme se za zachování lidských životů na obou stranách. Modlíme se za mír, který bude ctít právo, spravedlnost, svobodu a žádným náznakem nepovzbudí opakované válečné pokusy. Modlíme se za ty, kdo ztratili své blízké nebo své domovy. Modlíme se za vlastní odhodlání vytrvat v podpoře napadených a v pomoci utečencům.“

Pavel Pokorný, synodní senior

Jiří Schneider, synodní kurátor

Martin Balcar, vedoucí tajemník ústřední církevní kanceláře

Hof

TÉMA: LITURGIE

za paprsek svatosti děkuji i prosím
za neděli bibli kázání
za písně a modlitby
za slova která potěší
i ta co napomenou

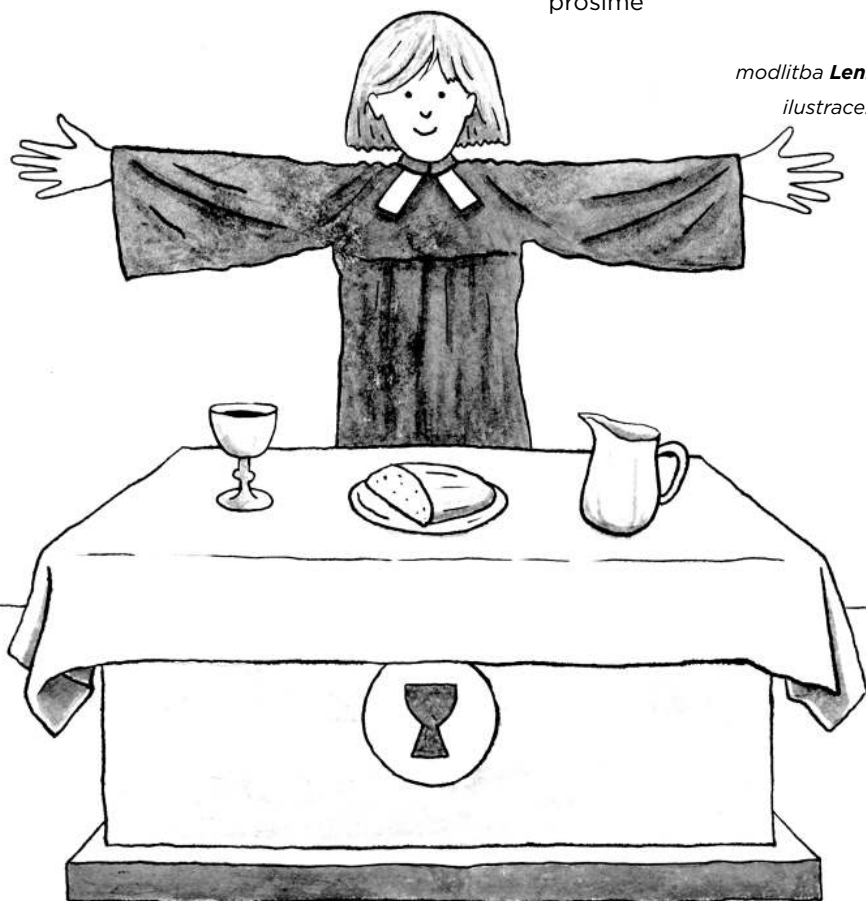
za tvou přítomnost mezi námi děkuji
i prosím
za přímluvy sbírku podanou ruku
za kruh večeře Páně
za neklidné děti
i veselou mládež

za kostel děkuji i prosím
za lidi kteří ho kdysi stavěli
za ty kdo o něj pečují
za ty kdo bydlí kolem
i pejskaře kteří se zastaví u nástěnky

požehnej
prosíme

*modlitba **Lenky Ridzoňové**,*

ilustrace: Olda Holinka

Proč se vydávat do Emauz

„Téhož dne se dva z nich ubírali do vsi jménem Emauz, která je od Jeruzaléma vzdálena asi tři hodiny cesty, a rozmlouvali spolu o tom všem, co se událo.“ Lk 24,13-35

V minulém čísle Českého bratra k tématu vyznavačství najdeme obrázek učedníků, kteří se zvedají od stolu a volají: Honem zpátky do Jeruzaléma! A také se ptají: Proč jsme šli do Emauz... Autor tak ztvárnil závěr vyprávění z poslední kapitoly Lukášova evangelia o zjevení na cestě do Emauz. Ona zvláštní neposednost a nakročenost dobře vyjadřují také naši víru. Kleofáš a jeho druh opravdu nakonec vstanou a vypraví se vydávat svědectví. O čem ale vyprávějí? „...co se jim stalo na cestě a jak se jim dal poznat, když lámal chléb.“

Proto je třeba od závěrečné scény učinit hodně kroků zpět. Vyslání do světa k svědectví a praktické službě předchází shromáždění. A proměna, kterou jeho účastníci přitom projdou. Dva učedníci v neděli na cestě do Emauz tvoří zárodek církve, putujícího a zároveň kolem velikonočního tajemství se shromažďujícího Božího lidu. Ličení o jejich setkání se vzkříšeným Kristem můžeme číst jako evangelijní obraz bohoslužeb. To jistě platí i o Ježíšových kázáních, stolování s hříšníky nebo uzdravování a vymýtování démonů. Toto vyprávění se nás ale týká zvláštním způsobem, protože v něm jde o setkání nikoli s Ježíšem pozemským, pro nás nedostupným, ale s Ježíšem oslaveným, který stejně nepozorovaně vstupuje i tam, kde se dva nebo tři shromažďují dnes v jeho jménu.

Ježíš je tu nejprve inkognito jako ten třetí, který klade otázky, pak mlčí a naslouchá starosti a nářku, pochybnostem a nadějím. A potom začne vykládat Bibli: „Což neměl Mesiáš to vše vytrpět, a tak vejít do své slávy?“ A oni si později vzpomenu: „Což nám srdce nehořelo, když

s námi na cestě mluvil a otvíral nám Písma?“ Začíná se s nimi něco dít. Navenek se nic nezměnilo, ale oni díky Ježíšovu zvěstování uvidí vše v jiném světle a začne jim to dávat smysl. A on jim u stolu láme chléb. „Tu se jim otevřely oči a poznali ho; ale on zmizel jejich zrakům.“

Křesťanská liturgie je od biblických dob utvářena dvěma stejnými ohnisky: Božím slovem v podobě naslouchání biblickému textu spolu s jeho výkladem a slavením stolu Páně. Zde je mezi námi přítomen Kristus vzkříšený – se svým slovem a svátostí, s odpuštěním hříchů a uzdravujícím dotykem. I my se vydáváme na bohoslužby – podobně jako Kleofáš se svým druhem do Emauz – sice jako křesťané, ale často jako „prakticky nevěřící“ lidé, ponoření do svých představ a umanutostí, smutků a starostí. A Kristus nám ukazuje věci v Božím světle a otvírá výhled k naději, která překonává možnosti lidského uvažování. Také my smíme, pokud se ovšem opravdu káže evangelium, ►

a ne jen lidská moudrost, zakusit, že se v našem chladném srdci znovu rozněcuje plamen víry. A také my při lámání chleba poznáváme, že je to živý Pán. On pak zmizí našim očím a před námi znovu vyvstává realita tohoto světa. Ale už víme, že on je v ní s námi a že nás dokonce do tohoto světa, ke druhým, posílá.

Proč jdeme do Emauz? Není to zbytečná oklika? Je to cesta, která potřebuje svůj čas a soustředění, abychom se také my setkali se vzkříšeným Kristem. Abychom z tohoto setkání odešli jiní, než jsme přišli. A abychom nakonec také měli o čem vyprávět a co předávat.

Karel Šímr, foto: ARO

ROZHOVOR S EVANGELICKÝM FARÁŘEM MARKEM LUKÁŠKEM

Liturgika po našem

Liturgie je v naší církvi trochu popelka

Marek Lukášek pochází z pražského Karlína, ale od svých pěti let žil na Českolipsku, gymnázium navštěvoval v České Lípě. Maturoval v roce 1984, tedy ještě za tuhé normalizace; scházel se s disidenty, navštěvoval různé kostely, a to ovzduší mu bylo milé. Také ho už tenkrát „navštívila“ StB, bylo mu tedy jasné, že na vysokou školu, kterou by si přál, ho nevezmou. Tak šel rovnou k Vodohospodářským stavbám, takzvaně k lopatě. Následovaly pomocné práce ve Špindlerově Mlýně, včetně lyžařského vleku. Nakonec, v roce 90, začal pracovat v České Lípě v knihkupectví, a to byl moment, kdy začal pomýšlet na studium. Přihlásil se na evangelickou teologii, studovat začal v říjnu roku 1992. Jako farář působil nejprve v České Lípě, angažoval se tam také v pomoci uprchlíkům v uprchlickém táboře ve Stráži pod Ralskem. Od roku 2008 pracuje jako nemocniční kaplan a od roku 2010 je farářem v Českém Brodě. Je ženatý, má dvě dospělé dcery.

Jaké bylo pracovat s lopatou? To bylo prostředí, které jsi neznal, ne?

Pravda je, že jsem tam byl takový exot, ale ti chlapi byli přátelští. Pořád pili rum a pivo a kouřili, měli jsme strašně zakouřenou maringotku. A já mezi nimi s Novým zákonem, dokonce jsem jim z něj předčítal. Oni mi říkali: „Ty to někam dotáhneš!“ Já jsem si ovšem říkal, že mě tak leda zavřou. Ale rád na to vzpomínám.

Od lopaty ke studiu teologie, to je velký skok.

To jistě, ale já jsem studoval dálkově, za studií jsem působil jako jáhen a pracoval jsem pořád v knihkupectví, potřebovali jsme nějaké peníze... Už jsme měli děti a má žena taky studovala, ona dělala dálkově pedagogiku.

Jak to bylo s tím tvým kaplanstvím?

Začal jsem už v České Lípě, vlastně jsem tam tu službu zakládal. V Lípě je relativně velká moderní nemocnice, budovaná původně pro horníky z uranových dolů. S kaplanem to pochoptelně vypadalo nejdřív dost neprůchodně, ale nakonec se to prosadilo díky takové „pokrokové“ vrchní sestře.

A teď v Brodě pokračuju, ale faráře dělám na plný úvazek, takže v nemocnici jsem jen jeden půlden v týdnu. Ale jdu tam, kdykoliv mi zavolají.

Tématem našeho hovoru má být liturgie. Je to jeden z důrazů nebo řekneme sloupů, které nás podpírají, to jsou ta čtyři kouzelná slova – *koinónia, martyria, diakonia a leiturgia*. Je některé přednější? Jakou pozici má mezi nimi liturgie? A jak vůbec ji definovat? Původně to byla prý služba obci?

Ano, slovníky říkají „veřejná služba“. Je to celek, jehož díly patří k sobě, něco z toho vytahovat by nebylo správné. Ale mně se zdá, že liturgie je v naší církvi trochu „popelka“. Ne že by byla proklamovaně na posledním místě, ale nějak to není „téma“. Zkrátka se na ni, z historických důvodů, trochu zapomnělo.

Přitom Zdeněk Bonaventura Bouše, františkán, teolog a velký liturgista, v tomhle smyslu říkal – když si hospodyně pozve společnost na oběd, všechno hezky nachystá, a když hosté přijdou, podají si ruku, ona je pozve ke stolu, nabídne jim něco k pití, je v tom řád, mohlo by se říct i formalismus, ale má velký smysl. A když se tahle pravidla nedodrží, když někde přijdu a nemám si kam pověsit kabát, nic mi nenabídnou, bude to pak celé skřípat. Já chodím na návštěvy hodně, takže to znám. A vlastně se to týká i kostela. Když přijdu někam, kde to neznám, nevidím zpěvníky a nikdo mi nic neřekne? Nějaká ta úvodní věta, i když třeba formální, je důležitá. Souhrn nejen slov, ale i gest, symbolů – zapálí se svíčka, zazvoní zvon... A tohle všechno dohromady pak má význam, je v tom jistota. Ale přiznám se, že nějakou jednoduchou definici k té liturgii po ruce nemám. Jde o služby Boží, o jednotu symbolů, zpěvu a úkonů, které vyjadřují náš vztah k Bohu.

Je to služba obecně? Můžeme k tomu, paradoxně, přidat třeba i kávu po bohoslužbách?

Určitě. A sloužíme si navzájem. Já třeba vždycky před bohoslužbami posílám zprávu, prosbu – kdo si vezme čtení nebo modlitbu a pak píšu ještě znovu, že děkuju. A tuhle mi jeden bratr napsal – ne, já děkuju! Prostě souhra úkonů, které vytvářejí pocit jistoty. Liturgie je typická tím, že se ty věci opakují. V kostele se čte z Bible. Kdybych najednou řekl: „Ne, já vám dnes přečtu něco z Friedricha Engelse, že vám to nevádí?“ Tak to vadit bude. Což ovšem neznamená, že nemůže být nějaké překvapení. Nejsme roboti, co mají pořád všechno stejné. Vykročení z pořádku může zaujmout, jisté napětí mezi improvizací a řádem. Ale to „něco jinak“ je vřazeno do toho řádu. Bohoslužby jakožto chaos nejsou vůbec možné. I ta společenství, co o sobě tvrdí, že liturgii vůbec nemají, že jen improvizují, neříkají pravdu. Vždycky je něco na začátku, něco na konci; a všichni o tom vědí.

Co slovo ritus? To tam patří, ne?

Ano. Má své místo, čas, i barvu a vůni, světlo... Jako obrazné znamení. Zapálená svíce, i ten zvon, podání ruky. Obejmutí. U nás v Brodě se při pozdravení pokoje někteří obejmou, i políbí. Je to rituální znamení. I výběr písní je rituál. Třeba na Vánoce je dobře vybírat vánoční písně; samozřejmě může být výjimka. ▶

Vlastně celý náš svět je nějak ritualizovaný. Třeba řízení auta – to je velký rituál. Pustím si oblíbenou hudbu, dám si kafe, pak se mi dobře jede.

V Českém Brodě jste provedli přestavbu kostela. To s liturgií souviselo?

Ano, bezesporu existuje i liturgie prostoru. Sakrální architektura ji bere v úvahu. Jsou kostely, kaple, které nám sedí, a některé ne. Když si můžeme dovolit ten luxus, že stavíme nový kostel nebo jej přestavujeme, když se dělá nově i interiér, tak se nad tím všichni hodně zamyslí. Je určitý kánon, jak evangelické kostely vypadají, něčeho se držíme a českobratrský evangelík ví, že nějak takhle by to mělo být.

V Českém brodě je renesanční kostel z roku 1560, velmi si ho vážíme, a když jsem tam přišel, byl bíle vymalovaný, bez jakýchkoli ozdob, i bez nápisu. Já jsem měl pocit, že něco by to přece jen chtělo a mluvil jsem o tom s Barborou Veselou, evangeličkou a významnou výtvarnicí, a domluvili jsme se na takových postupných krocích, které se staly během 12 let; ovšem po více vášnivých debatách ve staršovstvu.

Co přesněji se tam dělalo?

Co se týče té liturgie, šlo i o malé prvky jako třeba liturgickou barvu ubrusu na stole Páně. To bylo mé přání, držet se obecně přijímaného kánonu pro období svátků, což je dohoda západních církví – na Vánoce, Velikonoce má mít ubrus bílou barvu. Zatímco advent má fialovou. To k liturgii jasně patří, tak proč vymýšlet něco jiného. Připadá mi, že právě v tom našem prázdném kostele je znamení barvy důležité, ta barva tam svítí!

Nebo křtitelnice. U nás v kostele nikdy, po staletí, nebyla, což je samozřejmé, kostel byl vybudován jako hřbitovní kaple. Takže to jsme taky s Barborou domluvili, teď ji máme a je v ní pořád voda. Aby nám každou neděli připomínala – byl jsem pokřtěn. Proto je umístěna hned u vchodu do kostela, dokonce záměrně jakoby trochu překáží v cestě, musí se obejít. „Překročit Jordán.“

A co se týče lustru, podařilo se nakonec prosadit 12 světel ve tvaru kříže.

A děly se tam tedy i nějaké větší věci stavební?

Nějaké hodně velké ne. Měnila se podlaha, teď je tam dlažba, která vypadá jako štípaný kámen; koberec jsme dali pryč. Barbora sama vymalovala celý kostel, to je její umělecké dílo. Ale pomáhali jí zedníci; a všechno museli schválit památkáři. Zajímavé to bylo s nápisem. Jistě že něco by tam být mělo, já jsem pro staršovstvo připravil takový soupis, a neprošel ani jeden návrh. Úplně každý navrhoval něco jiného. Tak jsme se nakonec dohodli, že tam bude christogram, a na tom se shodli všichni. Je to nápis, není to nápis?

Ty patříš k hnutí Coena, k hnutí liturgické obnovy. Jak to vůbec vzniklo?

Zrovna nedávno, loni v listopadu, byla v Pardubicích třídní konference, hojně navštívená, slavili jsme 20 let. U toho vzniku v roce 2002 stálo několik studentů ETF, oni už mohli během studií dost jezdit do zahraničí, a tak viděli, že třeba v Německu nebo Anglii se liturgickou obnovou zabývají nesrovnatelně víc a už asi 40 let! Ve Velké Británii, ve Skandinávii

dokonce už po první světové válce. A v naší části Evropy překvapivě po holocaustu. Začala se promýšlet spousta věcí, samozřejmě vztah k Židům, a začal se víc studovat Starý zákon. V tom smyslu, že například žalmy a další texty jsou texty liturgické. A pokud tedy my tak lpíme na Písmu a víme, že liturgii obsahují, co kdybychom začali poměřovat naše bohoslužby s těmi židovskými, ale i s raně křesťanskými vzory? V Novém zákoně velkou část epistol tvoří hymny, modlitby vzaté z liturgie prvních sborů. A tak hnutí liturgické obnovy říká – pojďme ke kořenům. K raně křesťanským vzorům. Velký vzmach byl v šedesátých letech, to se taky konal druhý vatikánský koncil, který znamenal obrovskou reformu mešní liturgie. Koncil sledovali samozřejmě evangeličtí teologové a nemohli na to nereagovat. Jenomže pak u nás přišla léta sedmdesátá, normalizace, a to byl konec. Ale na Západě ne. Tam vznikaly nejen nové zpěvníky, nejen nové bohoslužebné knihy, diskutovalo se i o barvách, o oblečení farářů a tak dále.

Naše liturgické sdružení Coena se zaměřuje na liturgickou obnovu církve, na studium literatury. S touhou prosvětlit tvář církve.

20 let uplynulo, jak je to dnes?

Lidé se trochu obměnili, já bych řekl, že to mladické nadšení, co bylo na začátku, je dávno pryč. Ale scházíme se, v praxi jednou, dvakrát ročně. Konají se přednášky, někdy pozveme hosta z jiné církve, slavíme večeri Páně, modlíme se a povídáme. Nebylo to ale vždycky tak snadné. Vždycky totiž platí, že takové hnutí naráží na konzervativní křídlo. Nové věci vadí... Musím říct, že někdy kolem roku 2005 to bylo dost ostré, v naší církvi vznikaly mezi faráři velké spory. Obnova narážela na odpor a nepochopení. Já to dnes i chápu, byli jsme leckdy moc radikální.

V čem spočívá hlavní smysl hnutí?

Dle mého snažit se ovlivňovat dění v církvích. Členy sdružení nejsou jen evangelíci, jsou tam starokatolíci, římsktí katolíci, bratři z luterské

církve. Možná by to dnes nějakou injekci chtělo, ale teď to setkání v Pardubicích, to se opravdu povedlo, přišlo hodně lidí...

Řekl bys nějaké příklady z praxe?

Ideální je, když nás nějaký sbor pozve k debatě a my můžeme vysvětlit, oč nám jde. A oč nám jde? Zkoušet něco jinak. Jen pro příklad: Bude jiné pořadí písní. Nebo – proč má být večere Páně jen jednou za měsíc? Proč není každou neděli? Proč tu nehoří svíčka? Já jsem se občas pokoušel něco u nás zavést, nosil jsem bílý talár, a ne všichni z toho byli pochopitelně nadšeni.

A zvou vás opravdu?

Někdy ano. Tedy v dobrém i ve zlém. Já bych dokonce řekl – to, co my jsme provedli, to byl vlastně takový *coming out*. Ta kolečka po naší církvi jsme udělali už víckrát, takže teď je spíš klid.

Co konkrétně ve sdružení děláš ty?

Má „chvilé slávy“ byla, když se začalo mluvit o zpovědi. Jsem člen poradního odboru liturgického, tam jsme k tomu pro faráře vytvořili i jisté dokumenty, jak by zpověď měla vypadat. A s tím jsem já pak jezdil po celé církvi, měl jsem k tomu přednášky. A musím říct, že lidi to zajímalo, dost se ptali. ►

Představuješ si, že zpověď by se mohla u nás opravdu zavádět?

Synodem už byla přijata. Poradní odbor liturgický to celé připravil už před mnoha lety a dokument k tomu byl do sborů rozeslán. Problém je v tom, že členové církve o tom nevědí, a nevědí to ani leckteří faráři. Mně vadí, když mluví náš farář třeba v televizi nebo na nějaké sociální síti, dostane tuhle otázku a řekne, že my evangelíci zpověď nemáme. To já vždycky nadskočím. Tak proč to ten synod schválil?! A pak se stane, že za mnou přijede nějaký evangelík, že by rád ke zpovědi, ale že u nich ve sboru to nejde. Jak to? Jistě že evangelík se nezačne zpovídat každý pátek, ale farář je přece od toho, aby toho kajícího přijal! Měl by to umět, je to jeho povinnost. Ještě k tomu jedna důležitá věc, která se odehrává právě teď – tvoří se nová *Agenda*, bohoslužebná kniha, a tu právě připravuje náš poradní odbor.

Téma zpovědi k liturgii patří a v *Agendě* se na ni určitě nezapomene.

Jaký je vlastně hlavní smysl *Agendy*?

Je to pro faráře, pro staršovstva taková učebnice, jak by mohly a měly vypadat bohoslužby. Na druhou stranu – v naší církvi je velká liturgická svoboda. Čili není to žádný předpis.

Hodláš v Brodě zůstat až do konce? Až do odchodu do důchodu?

Sbor je to malý, takže otázka je, zda vydrží tlak personálního fondu. Ale mně je tam dobře. A pro liturgistu je to sbor snů. Nedovedu si představit, kam jinam bych s touhle svojí zálibou šel. Smlouvu mám do roku 25, to ještě na důchod nebude. Tak uvidíme, co dál. Ale raději bych tu už zůstal.

Jana Plíšková, foto: archiv respondenta

ČAS A LITURGIE

Recept jako od babičky

Liturgický rok křesťany spojuje a orientuje k ústředním obsahům víry

Počítáme hodiny, sdílíme své kalendáře s druhými, abychom se dokázali potkat a mohli spolupracovat. Řídíme se ve svých plánech rytmem dne a střídáním měsíců. Orientujeme se podle významných událostí, které nás zasáhly. Žijeme v čase. I když někdy to vypadá, že většinu času čas nemáme. Taký už se vám stalo, že jste neměli čas ani na jídlo? Povinnosti, nezbytnosti i množství zajímavých možností strhují naši pozornost. Hodinu po hodině, „rok za rokem roky, léta jdou...“ Zastaví nás až konec našeho pozemského putování? Nebo nějaká překážka?

Spiritualita v čase

V přítmi kostela sedí lidé nejrůznějšího věku. Zastavili se a naslouchají biblickému čtení. Nejprve příběhu o samém počátku, o stvoření světa. „Duch Boží se vznášel nad vodami. A tu Bůh řekl: ‚Buď světlo!‘ A bylo světlo.“ Venku je teď tma, ale v kostele je nejjasnějším světlem velikonocní svíce, která přirozeně přitahuje pozornost. Světlo je dar, který se slovy těžko popíše, ale kde je, tam proměňuje své prostředí. Při těchto bohoslužbách je to jasné.

Čtení pokračuje. Začínají se dít věci: Bůh volá Abrahama a Abraham odpovídá: „Tu jsem!“ Začíná cesta Božího volání a lidských odpovědí. A lidského volání a Božích odpovědí. To se zá-

roveň děje i tady a teď. Po každém příběhu se lidé modlí, někdo zpívá žalm a shromáždění se společně připojuje antifonou. Zvládne to každý, nemusí mít brýle ani umět číst. Nikdo nemá hlavu skloněnou nad zpěvníkem. Děti, které tu jsou, se choulí u rodičů a poslouchají, jak příběh Božího jednání pokračuje. Do představ vstupuje obraz moře, které se rozestoupilo, aby Izraelci mohli utéct z Egypta.

plátno v bílé (slavnostní) liturgické barvě se symbolem Mesiáše (Davidova hvězda s korunkou)

Čas jako by se zastavil, ale večer postupuje. Celkem sedm starozákonních čtení se prostřídá se zpěvy žalmů. A pak přijde zlom. Chvilé, na kterou všichni čekají. Po posledním zpěvu a modlitbě začnou vyzvánět zvony, kostelem se rozlije rozsvícené světlo, prostírá se bílý ubrus, rozezní se varhany a shromáždění zpívá „Sláva na výsostech Bohu“. Čte se z Nového zákona, zvěstuje se Kristovo vzkříšení. Bude následovat

křest a obnova křestního vyznání a taky večere Páně. Jak jednal Bůh v dějinách svým Slovem a svým Duchem, jak jednal nad vodami a se svým lidem a v Kristu, tak jedná i s námi dnes. Člověk, který tu je, to vidí, slyší, vyznává, čerpá z toho.

Tak nějak může vypadat slavení velikonoční vigilie, jedné z nejkrásnějších křesťanských bohoslužeb. „V úsvitu ještě ztemnělé velikonoční neděle hrob životu je dán, když vyšel z něj náš Pán.“

Ve většině našich sborů se slaví spíše až nedělní ranní či dopolední bohoslužby, při nichž se scházíme jako obvykle už za světla; přicházíme jakoby k prázdnému hrobu a radujeme se z evangelia o vzkříšeném Pánu. Na všechna ta starozákonní čtení přitom nebývá čas. Dramaturgie velikonoční vigilie s nimi naopak pracuje, aby nás přímo vtáhla do toho, čemu se říká „dějiny spásy“. Zastavuje nás v našem běhu, rozšiřuje naši přítomnost pohledem na pestrost Boží péče o svět v jeho dějinách. Jako červená nit všech věků se připomíná Boží věrnost, která se potvrzuje Kristovým vzkříšením. Je to naše noc, a přitom je to noc vzkříšení. Je to naše svíce, a přitom je to světlo Kristovo. Je to voda, a přitom je to i moře; smrt byla přemožena. Je to prastará historie, a přitom platí právě dnes i pro nás.

Snad odjakživa lidé vycházeli při měření svého času z pozorování přírody a navykli si slavit svátky propojené s různými přírodními proměnami v ročních cyklech. Úzké sepětí s přírodou a odkázanost na ni k tomu přímo vybízí. V kultuře starozákonního Izraele i našich předků to nebylo jinak. A přece už ve Starém zákoně se dočteme, že Boží lid původně zřejmě různé zemědělské svátky naplňuje jinými významy a spojuje je s připomínáním Hospodinovy záchrany. Důležité příběhy o Božím jednání v dějinách Božího lidu jsou rozesety v průběhu roku tak, že vedle sedmého dne odpočinku se právě ony stávají jakousi osnovou společného času, orientací a oporou židovské identity. ►

Velikonoce – ústřední bod křesťanského kalendáře

Křesťané se svým kalendářem naložili obdobně. Orientaci ve vnímání životního času se jim staly pravidelně připomínané příběhy jejich víry. V prvé řadě právě velikonoční událost Kristova vzkříšení, která se připomíná slavením bohoslužeb každou neděli, ale která také nově interpretuje dosavadní židovský svátek pesach. Otázka není, jestli je zrovna čas slavit (křesťanské) bohoslužby, je zkrátka důležité památku Kristova vzkříšení do centra svého času postavit. O to, ve kterém termínu by se přesně Velikonoce měly slavit, se zprvu dokonce vedl spor. Nakonec se prosadila praxe slavit je v neděli po prvním jarním úplňku a od 4. stol. se slavení rozšířilo nejprve na tři dny a poté na celý svatý týden od Květné neděle, kdy se připomíná Ježíšův vjezd do Jeruzaléma.

Velikonoční vigilie ztvárňuje zlom, jímž Kristovo vzkříšení pro křesťany je. Z noci ke světlu, od pokání k radosti. Tento zlom si ovšem člověk připomíná nejen jednu noc a v jedné bohoslužbě, ale celý život. A právě systém liturgického roku, který strukturuje náš čas nejen podle pohybu nebeských těles a hodinových ručiček, ale především podle biblických příběhů a událostí spásy, k tomu může prakticky pomoci.

Velikonočním svátkům předchází období 40 postních dnů. Začíná Popeleční středou a tradičně to byl čas závěrečných příprav ke křtům, které se o Velikonocích konaly, a čas pokání pro ty, kterým pokání bylo uloženo.

Velikonoční doba pak trvá od neděle vzkříšení Páně ještě 50 dní a vrcholí svátkem seslání Ducha svatého, který bývá rovněž křestním, nebo konfirmačním (biřmovacím) termínem a jemuž předchází svátek nanebevstoupení Páně. Po seslání Ducha svatého následuje neděle věnovaná svaté Trojici.

Kromě tohoto ústředního velikonočního okruhu byl liturgický kalendář doplněn ještě o svátky, které záměrně přeznačují původní pohanské slavnosti. Patrně nejznámějším příkladem této praxe jsou Vánoce v době zimního

slunovratu. Ve 4. stol. se prosadila tradice slavit narození Páně 25. prosince a doba vánoční pak trvá do 6. ledna. Kromě Ježíšova narození v Betlémě se připomínají i biblické příběhy tomu blízké: Ježíšův křest, zázrak v Káně Galilejské, Zjevení Páně, vyjádřené příběhem o klanění mudrců od východu (Mt 2,1–12). Obdobně jako Velikonocům předchází i vánočním svátkům přípravné adventní období (původně také příprava před křty).

velikonoční svíce (tzv. paškál) hoří při všech liturgiích v době velikonoční

Tyto dva sváteční okruhy jsou základními ohnisky liturgického roku. Vedle toho se pak patrně od velmi raných křesťanských dob připomínaly také události a postavy, při nichž křesťané rozpoznávali působící Boží milost. Reformace se sice vymezila proti tomu, aby se v souvislosti s připomínáním těchto světců slavily bohoslužby, ale potvrdila, že mají být připomínáni jako příklady hodné následování.

Jak ve sboru prožíváte liturgický rok?

Nedržíím se sice perikop, ale adventní bohoslužby jsou celkem jasně zaměřeny k Vánocům. Postní období již není tak jednoznačné (některé roky jsou témata více postní, jiné méně) ale začátek půstu slavíme vždy. Adventní i postní období zahajujeme svatou večerí Páně. Mezidobí nijak zvlášť neřešíme, čímž se vymyká. Celkově se svátkům věnujeme hlavně tematicky (v kázání, čtení, modlitbě, úvodu). Lehce si pohráváme i s liturgickými barvami na stole Páně.

Benjamin Kučera, *Opatovice nad Labem*

Církevní rok je pevnou součástí bohoslužeb, pomáhá k tomu i nový zpěvník. Církevní rok je pro mne i most k veřejnosti – pořádám k němu přednášky ve školách. Dokonce k němu vzniklo i turné po Šluknovsku s názvem 54 týdnů dobrého roku (inspirace V. Preclíkem), kde se spisovatelem R. Skřivánkem vysvětlujeme souvislosti, překrývání magie, literatury a náboženství.

Richard Vlasák, *Rumburk a Varnsdorf*

V postu slavíme večerí Páně v tichu. Na Velký pátek nehrají varhany, zpíváme bez doprovodu. V adventu na úvod bohoslužeb zapalujeme s dětmi svíci, většinou s krátkým slovem, vztaženým k jednomu z adventních témat nebo postav. Při díkčinění klasická výzdoba z darů země, někdy propojená s děkovnou a přímluvnou, resp. eucharistickou modlitbou. Na neděli křtu Páně tematizujeme křest ve slově dětem, někdy s modlitbou obnovy našeho křtu. Boží hody vánoční a velikonoční mívají Nicejsko-cařihradské vy-

znání víry, hudební hostinu, vysluhování večere Páně ve velkém kruhu kolem kostela. Zvýraznění dalších nedělí vánočního a velikonočního času ale chybí. Na stole Páně letos zkoušíme mít pruh látky v liturgické barvě (zelená, fialová, bílá/zlatá, červená); cílem je zvýraznit období především pro děti, ale i pro nás. Důležité mi připadá propojení biblických textů, obrazů, výzev k různým liturgickým obdobím. Taky bych řekl, že nový zpěvník nabízí velké možnosti (zpěvy k různým obdobím), které zatím málo využíváme.

Jiří Bureš, *Boskovice*

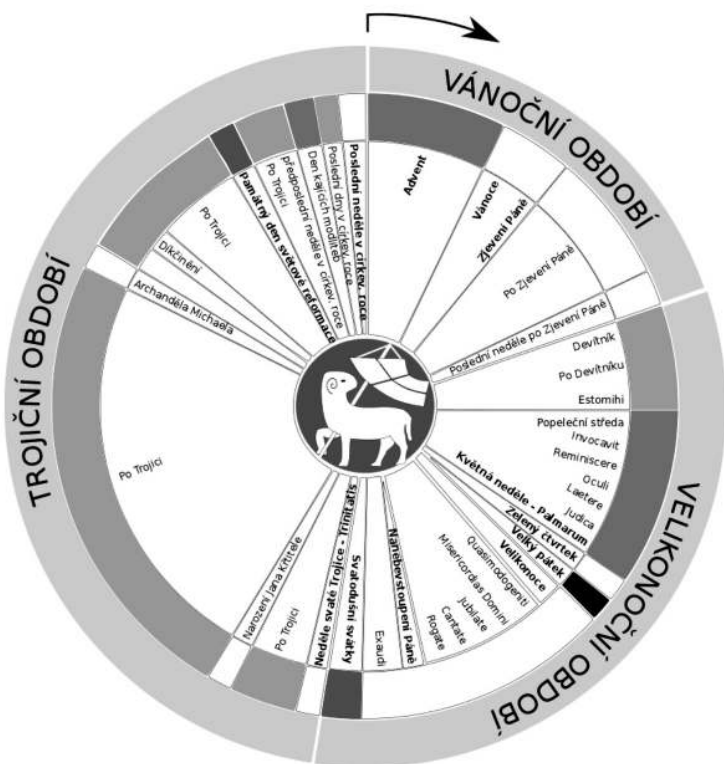
V adventu máme postavičkový betlém, je tam adventní „kláda“ se svíčkami, s dětmi děláme výzdobu oken, pak i stromček. Před velikonocemi vyrobíme s dětmi něco tematického, třeba Kristův hrob, symboly Velikonoc na kamínkách, používám ty věci ke kázání.

Marie Jüptner Medková, *Předhradí*

Snažím se to diferencovat alespoň z pozice sbormistra a varhaníka výběrem skladeb, stylem hraní apod. Někdy jdu trochu „proti proudu“ (pokud např. kazatel usoudí, že jeho výběr je důležitější než témata církevního roku). Jako kazatel sám zatím funguju spíš sporadicky a jako účastník jsem v prostředích, která příliš nediferencují (v ČCE jsou bohoslužby stále stejné a v ECAV v zásadě též – dominují slovenské bohoslužby v taláru a „kamži“, kde se „slávnostná glória“ vyzpěvuje i o adventě a postě a liturgickou dobu odhadneme jen podle jednoho slova v předzpěvu „Ó Ježíši“ nebo v lepším případě plátna na oltáři).

Martin Gombířik, *Brno (Evangelická církev augsburského vyznání)*

EVANGELICKÝ LITURGICKÝ ROK

BARVY LITURGICKÉHO ROKU

- postní období: *fialová*
- mezidobí: *zelená*
- Vánoce a Velikonoce: *bílá*
- Velký pátek: *černá*
- letnice + Den reformace: *červená*

jedno z možných dělení (evangelického) liturgického roku

Všechno má svůj čas

Systém liturgického roku křesťany jednak spojuje a jednak společně orientuje k ústředním obsahům víry, protože biblická čtení pro svátky jsou zkrátka dána tématem svátků. V době mezi svátky se pak připomínají další příběhy z evangelii, doplněné čtením z epištol a ze Starého zákona. V různých církevních tradicích vznikly různé lekcionáře, tj. rozpis biblických čtení pro jednotlivé neděle. Ty se opakují např. v tříletých nebo čtyřletých cyklech, takže pravidelný účastník bohoslužeb postupně během této doby vyslechne významné oddíly (perikopy) ze všech evangelii.

Rozdílný charakter různých liturgických dob se promítá do celkového výrazu bohoslužeb.

Všechno má svůj čas. V postních a adventních dnech se například vynechává chvalozpěv Gloria a omezuje se výzdoba. O to výrazněji pak znovu zazní o svátcích ve vyzdobeném kostele. Vyznění a proměny důrazů mohou být podtrženy i střídáním textilií (parament) v liturgických barvách, které se mírně liší v evangelické a v katolické tradici.

Do jaké míry se necháme systémem liturgického roku vést, záleží na nás. Je to ovšem léty prověřený, promyšlený a ochutnávaný recept, jak svůj život ve všech jeho proměnách misit s kvalitní surovinou evangelia. A dobré recepty se v rodinách dědí.

Jana Hofmanová

mezititulky redakční, foto: Benfoto, wikipedia.cz

Kam za současným českobratrským liturgickým prostorem?

Několik inspirativních příkladů

Českobratrská církev evangelická disponuje množstvím historických staveb, které jako svědkyně doby i zrcadla sborových společenství pokrývají všechny etapy jejího působení. K tomuto pestrému dědictví se v posledních více než 30 letech přidávají především rekonstrukce již existujících prostor, které evangelická společenství využívají ke slavení bohoslužeb.

Naši pozornost však nezasluhují jen z rutinního uživatelského hlediska a s ohledem na jejich budoucí hodnotu. Jsou zásadní také proto, že nám pomáhají otevírat současné otázky související s nerozlučitelným propojením liturgie a prostorového řešení místa, kde je slavena. Jak architektura a výtvarné umění ovlivňuje náš prožitek z bohoslužby? Jaké jsou možnosti současného evangelického liturgického prostoru? Může přinést prospěch pustit si do běžného sborového života diskusi o podobě našich bohoslužebných míst?

V následujících řádcích se pokusím přinést několik z mnoha příkladů českobratrských liturgických prostor z porevolučních let, kde se tyto otázky staly důležitým tématem při rekonstrukcích již existujících modliteben a kde se z mého pohledu současně podařilo udržet vysokou uživatelskou přívětivost i uměleckou hodnotu. Mohou sloužit nejen jako tip na výlet, ale také jako inspirace pro sbory, které hledají cestu, jakou se vydat ve vlastním stavebním záměru. (O nedávné rekonstrukci modlitebny sborového domu na Smíchově, kterou lze v rámci ČCE označit za architektonickou udá-

lost posledních let, blíže pojednává článek Adély Rozbořilové na str. 19).

Hodslavice (OBJEKTOR, 2018–2019)

Zdařilá rekonstrukce interiéru evangelického kostela v Hodslavicích ukazuje, že silně působivého prostoru lze dosáhnout i bez použití okázalých výtvarných prostředků. Architekti Jakub Červenka a Václav Šuba se vydali cestou architektonické přísnosti – interiér kostela maximálně očistili, sjednotili, zmodernizovali

interiér kostela v Hodslavicích

a dodali mu množství skrytého úložného prostoru, s jehož absencí se evangelické modlitebny často potýkají. Vnitřní stěny nově získaly sněhobílý nátěr, díky čemuž opticky vystoupily architektonické prvky, původně skryté pod barevným nátěrem. Obměny ve smyslu současnosti se dočkal také nápis na vítězném oblouku, dlažba či osvětlení. Lavice nechal sbor zrestaurovat a v přední části kostela vznikla rozměrná víceúčelová platforma s plně odsunutelným stolem Páně, která může v případě potřeby sloužit také jako pódium. ►

Studentská kaple ETF (Michal Fišer a Martin Košťál, 2018)

Překvapivý prostor, ve kterém se ke slavení bohoslužeb schází společenství nejen studujících, je ukryt v podzemním podlaží budovy Evangelické teologické fakulty v Praze. Prostorově stísněnou a původně barevně i materiálově uzemněnou modlitebnu architekti Fišer a Košťál transformovali ve vznešený, až nadpozemsky působící prostor, kterého docílili pouze důmyslnými povrchovými úpravami a výměnou mobiliáře. Jemné ocelové konstrukce stolu Páně a ambonu vypadají, jako by se vznášely nad světlou podlahou z epoxidové pryskyřice, stropní pole zjemňuje světle modrý nátěr a celý prostor i přes absolutní absenci oken zalévá svit stropních svítidel.

Chomutov (Vít Cimbura, 2011)

interiér modlitebny v Chomutově

Skrytou perlou českobratrského liturgického prostoru je modlitebna v Chomutově, za jejíž rekonstrukci stojí Vít Cimbura, designér spojovaný s vlnou dráždivé postmoderny. Autor se

zde rozhodl veškerý výtvarný náboj soustředit do liturgického mobiliáře, umístěného v přední části modlitebny. Stůl Páně, ambon a křtitelnici pojal jako robustní artefakty z tmavého dřeva a cínu. Tvarově archetypální, záměrně nedokonalé, povrchově rozrušené, proražené hřeby i scelené roztaveným kovem přitahují pozornost návštěvníků k důležitým místům slavení liturgie. Cimbura tak dokazuje, že i liturgický mobiliář se může stát ústředním nositelem výtvarného rozměru prostoru, aniž by byl zdecimován na samoúčelný dekorativní prvek.

Kobylisy (Schaufler-Roskovec, 1995–2001)

interiér modlitebny v Kobylisích

Již více než 20 let se kobylský sbor schází nejen k liturgickému slavení ve zrekonstruovaném sále, který svým architektonickým pojetím maximálně podporuje komunitní rozměr českobratrské bohoslužby. Architekti pro prostor zvolili semicirkulární dispozici, která kombinuje princip centrálního a podélného uspořádání. Účastníci bohoslužeb si tak mohou vybrat, zda jim je bližší slavení liturgie v těsnějším prstenci kolem stolu Páně a v užším kontaktu se shromážděním, či ve frontálnější koncipované „lodi“, do které se sál prohlubuje. Stůl Páně, který lze současně při slavení večere Páně pohodlně obestoupit v dokonalém kruhu, se tak každopádně stává permanentním těžištěm prostoru a společenství.

Anna Boučková, foto: Anna Boučková, Benfoto

Obejmout prostorem

Jak vznikala nová podoba interiéru kostela na Smíchově

V samostatném článku představila historička umění Anna Boučková několik pozoruhodných řešení liturgického prostoru v českobratrském prostředí. Pro hlubší sondu jsme si vybrali jiný projekt, který Anna ve svém textu záměrně opomenula, přestože jej považuje za „architektonickou událost posledních let“. Jde o rekonstrukci interiéru evangelického kostela na pražském Smíchově.

Na počátku byla podlaha

Hovořit o potřebě rekonstrukce se začalo už v roce 2011. Jedním z původních impulzů byla potřeba údržbových prací na podlaze modlitebny. Sbor uvažoval o tom, že by příležitosti využil k rozsáhlejšímu pracem. „Vzhledem k možnostem uchopení této jinak banální opravy jsme se začali zabývat i souvislostmi s ostatními údržbovými pracemi tak, aby byly stanoveny priority, ale především, aby jednotlivé úpravy po svém dokončení byly vzájemně ve funkční i estetické harmonii,“ vysvětloval v červnu 2016 situaci tehdejší kurátor Aleš Kratochvíl, který měl rekonstrukci na starost. V současnosti je smíchovským místokurátorem. Z dalších úvah vzešlo několik tezí, které by měl architekt při realizaci zohlednit. Šlo jednak o záležitosti technického rázu, jako například přidání topení do lavic či zlepšení akustických vlastností interiéru, ale také o prvky liturgické povahy jako požadavek na jiné uspořádání lavic či přenosný stůl Páně.

Fáze jedna: původní návrh

K finální podobě prvního projektu se dospělo v roce 2015. Dominantou tohoto návrhu měla být černá stěna v prostoru presbytáře, na níž by byla v proskleném výřezu zavěšena postranní kazatelna. Celá stěna měla být přitom prořezána drobným souvislým biblickým textem, který by na první pohled zdůrazňoval ústřední roli Slova. Ostatní stěny modlitebny měly být bílé, a kontrastovat tak s průčelím – presbytářem. Kontrast měl doplňovat také minimalistický stůl Páně ze světlého dřeva ve tvaru hranolu.

„Ukvapené a nedomyšlené.“ Kritika dala původnímu projektu stopku

Proti této podobě návrhu se zvedla mezi členy sboru vlna kritiky. Odpůrci projektu odmítali například jeho rozsah, který považovali za přemrštěný. Objevily se také pochybnosti o připravenosti projektu, roli sehrála i citová vazba k prostoru a sentiment vůči historickému stavu. Kritika navíc přišla i z řad odborné veřejnosti. Nezávislí architekti Jiří Kočí a Jaroslav Minařík měli také závažné výhrady. Ve své zprávě doporučují od realizace návrhu upustit a celý projekt restartovat. Pozornost by přitom se měla podle nich soustředit především na „kvalitní zadání, které bude vyjadřovat potřeby společenství, jeho vize a cíle“.

Fáze dvě: Znovu a lépe. A společně

Po pěti letech úsilí tak byl smíchovský sbor zase na začátku. Dosavadní nezdar však Smíchovské neodradil, a navíc jim částečně ukázal, kudy se vydat. Projekt se totiž začal ubírat zcela jiným směrem. Jeho součástí ►

byly například důkladné úvahy o samotném zadání.

„Původní návrh, který vznikl dva roky a stál nás několik nízkých set tisícikorun, nakonec sborové shromáždění shodilo ze stolu a staršovstvo muselo začít znovu a lépe – důkladněji zjistit na čem sbor lpí a co je naproti tomu možné přetvořit a lépe tak definovat zadání pro architektky. Jak se ukázalo, důležité bylo již samotné zapojení sboru do tohoto procesu, a tak nakonec mohla být zbourána i původní kazatelna s povrchovou úpravou z umělého mramoru, což byl asi nejbolestivější zásah do původního interiéru, který ovšem přežil kostel i sbor,“ ohlíží se za nelehkým obdobím místokurátor Aleš Kratochvíl.

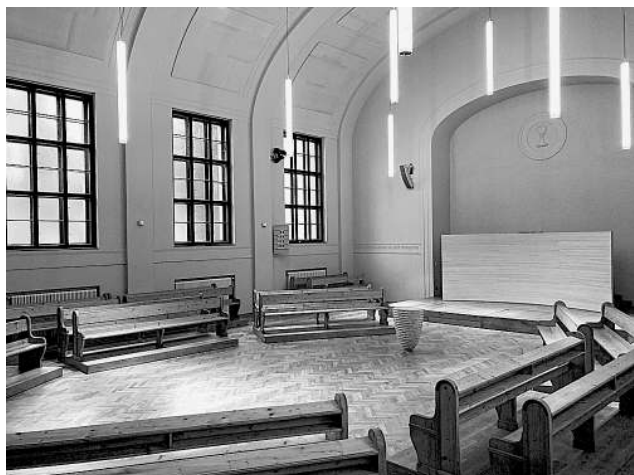
Vox populi

Významným posunem při druhém pokusu bylo, že namísto přenechání veškeré odpovědnosti na architektovi se do plánování více zapojil samotný sbor. Ostatně, čím jiným než společným dílem a prostorem setkávání má kostel být? Příkladem toho, kde se právě „laický pohled“ do realizace promítl, může být otázka, jak ztvárnit to, že v kostele se lidé scházejí k bohoslužbám a svátostem.

Potvrzují to i slova Aleše Kratochvíla. „V tomto bodě jsme se trochu rozcházel s architektky, kteří prostor vnímali svou uměleckou optikou a lidé ve sboru zde zase chtěli mít své tradiční odkazy a připomínky, že se jedná o evangelický liturgický prostor. Oproti původnímu návrhu jsme tak nakonec na čelní stěnu znovu umístili biblické verše a v současné době vedeme diskusi, nakolik mají být výrazné a poutající pozornost již na první pohled. Naproti tomu jsme přijali, že nová dřevěná čelní stěna (na místě původní kazatelny) symbolicky představuje otevřenou náruč či Bibli a stůl Páně má tvar ryby, nakrojeného bochníku chleba či archy.“

Když v anketě členové sboru potvrdili, že namísto realizace původního návrhu by si přáli hledat nové řešení, byla ustavena komise pro hledání architektonického řešení a vypsána ote-

vřená architektonická soutěž, v evangelickém prostředí a ve srovnatelných rozměrech projektu něco nevidaného. A nevidané byly také její výsledky. Soutěž byla vyhlášena staršovstvem na podzim 2017 (vzhledem k nezávislosti soutěže na České komoře architektů musela být soutěž oficiálně nazývána „workshopem“) a do jejího prvního kola se přihlásilo neuvěřitelných 18 architektonických kanceláří.

Kromě architektů, kteří byli s evangelickým prostředím již obeznámeni, jako např. studia Objektor, Hanuše Härtela či Barbory Veselé, se do soutěže přihlášily i architektonické kanceláře, které se jinak soustředily převážně na „sekulární“ zakázky jiného charakteru.

Propojit horizontálu s vertikálou

Druhé kolo soutěže se uskutečnilo v březnu 2018 a vybrána do něj byla trojice návrhů – atelier Štěpán, atelier MCA a studio ORA. Porotu nejvíce oslovil návrh architektonické kanceláře MCA v čele s Pavlou Melkovou a Miroslavem Cikánem. Rozhodující byl jejich komplexní a celistvý přístup k návrhu a také ohled na cit pro historickou kontinuitu kostela. „Prostor člověka i společenství pocitově i významově obklopuje – shora zaklenutím, z boku obejmutím. Zastřešení – zaklenutí a obejmutí – přitahuje směrem k zemi, ale zároveň dává vědomí světa

okolo nás a světa nad námi,“ objasňují autoři návrhu, co je motivovalo ke zvolenému řešení. V něm akcentují propojení horizontality prostoru – propojení člověka se zemí – a vertikality, která je naznačena stropní valenou klenbou a zavěšeným osvětlením.

Došlo k celkovému očištění prostoru. Dosa-
vadní výmalba v meruňkovém a krémovém
odstínu byla nahrazena jemnými tóny šedé.
Byly sejmuty dřevěné nápisy i plastika kříže
s Desaterem. Kazatelnu nahradila konkrétně
prohnutá dřevěná stěna. Dřevo se stalo domi-
nantním použitým materiálem. Objevuje se jak
na podlaze – původní parkety byly vyměněny
a přeloženy – tak v mobiliáři. Lavice zůstaly
zachovány, pouze z nich byl odstraněn nátěr
a byly opatřeny posuvným systémem tak, aby
bylo možné variovat jejich rozestavení v pro-
storu. Rozestavení lavic bylo další důležitou
otázkou, kterou sbor při přípravě projektu řešil.

„Architektonické studio mělo od nás zadání
vytvořit multifunkční prostor, který bude maxi-
málně variabilní, aby se v něm mohly konat jak

bohoslužby, tak například i divadlo, a mohli
jsme tak v tomto prostoru oživit původní záměr
jakéhosi lokálního kulturního centra, který plní-
la budova v době svého vzniku. Tenkrát totiž
kromě místa pro konání bohoslužeb sloužila
též jako veřejně přístupná knihovna a nachá-
zel se tu i divadelní sál. Proto jsme uvítali
nápad architektů umístit lavice na posuvné
moduly, které lze libovolně přesunout na kte-
rékoliv místo v sále podle toho, jestli se zde
konají bohoslužby, koncert, divadelní předsta-
vení, či nějaká pohybová aktivita,“ popisuje Kra-
tochvíl.

Víceúčelový prostor? Kouzlo je v kolečkách

Společným plodem projektu byl kromě rekon-
strukce interiéru také vznik Komunitního cen-
tra Smíchov, které svůj provoz oficiálně zahájilo
23. dubna 2022. Budova kostela totiž nově fun-
guje jako víceúčelová. Zájemcům se nabízí pes-
trý program: pohybové divadlo, tanec, film, ale
také koncerty a workshopy. To vše je rekonstruo-
vaný prostor modlitebny připraven pojmout.
Kouzlo spočívá v kolečkách: lavice jsou roz-
děleny do jednotlivých „modulů“, opatřených
pohyblivým systémem tak, aby je bylo možné
nejen přestavět do různých uspořádání, ale
v případě potřeby také zcela sklidit. Z bohoslu-
žebního prostoru se tak stane společenský sál.
V předsáli je navíc možné usednout do kavárny
Na věky k nějaké laskomině. Přínos Komunit-
ního prostoru spočívá v jeho otevřenosti a níz-
kém prahu. Smíchovskému sboru se i díky tomu
daří lépe zapojit do místní komunity, ale také
zvát lidi dovnitř. „Určitě se o nás víc ví. Z polo-
viny osvětě místa určitě pomohla naše kostelní
kavárna. Ta je v provozu každý všední den. Do
povědomí jsme vešli i díky sousedským progra-
mům. A na bohoslužby občas přijde někdo, kdo
řekne: Já tady okolo vás už roky chodím a nikdy
mě nenapadlo jít dovnitř, ale ve čtvrtek jsem tu
byla na Tanečním večeru Forró, bylo to moc fajn,
a tak jsem si řekla, že přijdu i na bohoslužby, a je
to zajímavý...,“ líčí Kratochvíl. ▶

Hranice liturgického prostoru

Trend moderních církevních staveb, který se vydává cestou víceúčelovosti, s sebou zároveň nese i jedno riziko, a tím je překročení hranice liturgického prostoru. Co vlastně liturgický prostor od neliturgického odlišuje? A nemůže se ve víceúčelové stavbě ztratit její primární (liturgický) účel? Tyto otázky si kladli i Smíchovští, a také Aleš Kratochvíl přiznává jejich ošemetnost. „Je to komplikovaná a zálučná otázka. Hranici mezi liturgickým a neliturgickým prostorem vnímá každý člen sboru jinak, natož pak každý architekt.“ Smíchovský sbor své prostory k rozličným účelům také pronajímá. Kritéria pro to, jakou událost sbor schválí a jaká už je za hranou, mají prozatím Smíchovští nastavena spíše intuitivně. „Neradi bychom tu dali prostor nájemníkům, kteří by nevnímali a nerespektovali, že jsou pořád tak trochu v liturgickém prostoru. Ale jestli tu budou tančit, zpívat nebo cvičit, je nám jedno, a vzhledem k tomu, že se jedná o komerční pronájmy, nechceme aktivity nějak ideologicky limitovat. V sobotu se tu například schází ukrajinskí adventisté, v neděli odpoledne pak Ukrajinská apoštolská církev,“ vysvětluje Kratochvíl.

Nebylo to snadné

Jak byl projekt náročný, napovídají i finanční náklady. Původní odhad počítal s částkou okolo 10 mil. Kč, které měly být využity na rekonstrukci modlitebny, zázemí v 1. patře a na provedení dalších nutných oprav sborového domu. Celkové výdaje se však nakonec vyšplhaly k 15,5 mil. Kč. Většinu pokryla evropská dotace, část byla financována Jeronýmovou jednotou, která sboru poskytla dar ve výši 2,5 mil. Kč. Zbýlé peníze získal sbor z chrámových sbírek a darů.

Výslednou podobu nového interiéru kostela prý místní věřící nakonec přijali dobře, i když cesta k ní byla mírně trnitá. Projekt byl náročný nejen logisticky a finančně, ale pro zainteresované (především presbytery) i psychicky. To je cena, kterou platí všechny evangelické sbory,

které se do podobných velkých odvážných přestaveb již pustily nebo aktuálně pouští. Rekonstrukce byla úspěšně dokončena na jaře 2022, symbolickou tečku za ní udělala instalace stolu Páně v prosinci loňského roku. „Jedinou výjimkou je možnost doplnit verše na stěny podél kostela, která je stále otevřena. Tam se nám zatím osvědčila praxe, že se na společně vybrané texty členové sboru složili. V případě dalších veršů bychom zřejmě postupovali podobně – poté, co staršovstvo schválí případné návrhy na nové verše, na jejich realizaci se uspořádá sbírka,“ upřesňuje Kratochvíl.

detail presbytáře se stolem Páně

Epilog

Smíchovská rekonstrukce je pozoruhodným příkladem toho, že architektonicky kvalitní liturgický prostor lze vytvářet i v evangelickém prostředí. Nesmírně důležité přitom je společně promýšlet zadání projektu a uvažovat nad tím, co by mělo liturgický prostor utvářet. Odráží to třeba na první pohled banální otázka uspořádání lavic či židlí. Ačkoliv v evangelických modlitebnách stále převládá frontální typ se stolem Páně v popředí, některá společenství dávají přednost typu cirkulárnímu (komuniálnímu), jehož uspořádání kolem stolu Páně více akcentuje motiv společenství. Na Smíchově je možné

lavice uspořádat dle potřeby do těchto dvou rozložení, ale ještě do několika dalších variant.

Není to jen případ smíchovského sboru, ale i dalších realizací posledních let, jak o nich píše A. Boučková, které ukazují, že evangelici začínají o bohoslužbách a odpovídajícím liturgickém prostoru nově přemýšlet a jeho role v liturgii se dostává více do popředí. „Pro udržení zdravého ducha společenství je důležité

nebát se projevit svůj názor, slyšet názor druhého, umět ustoupit i umět si za svým názorem stát, ale nebouchat kvůli tomu dveřmi. U nás ve sboru se nám to už docela daří, a díky tomu tu máme něco nového krásného, co může oslovit i lidi ze sousedství a možná ukázat cestu i ostatním sborům,“ uzavírá Kratochvíl.

Adéla Rozbořilová, foto: archiv FS Smíchov

LITURGICKÝ ODĚV

Vyšívané Desatero

Za ruční výrobou evangelických farářských tabulek

Tabulky jsou spolu s talárem nedílnou součástí liturgického oděvu evangelických duchovních. Málokdo ale tuší, jak se ty pro českobratrské evangelíky vyrábějí. Abychom to zjistili, musíme se vypravit na jihovýchod Moravy až ke slovenským hranicím, kde ve stínu kopců Bílých Karpat leží víska Javorník, historicky převážně evangelická obec. Právě zde, v rukou sestry Květy Sukupčákové, naprostá většina tabulek pro kazatele ČCE vzniká.

Vyšívání patří ke zdejšímu koloritu. Šijí se tu totiž také hornácké kroje. A stále postaru – ručně, stejně jako tabulky. V Javorníku je ještě několik těch, kteří folklorní vzory vyšívají a řemeslo se dál předává. Svůj styl, stejně jako zákazníci, si prý každá šička bedlivě střeží.

Řemeslo jako služba církvi

Taky paní Sukupčáková vyšívání podělila. „Moje babička se vyšíváním živila. V té době – ona byla narozená v roce 1914 – tady vyšivali všichni,“ potvrzuje sestra Sukupčáková. K vyšívání se dostala jednoduše – svojí babičce

musela pomáhat, zejména s většími kusy jako například s ubrusy na stůl. Tabulky šila už ona sama. „Protože se znala s farářem Procházkou, který tady v Javorníku sloužil hodně let, snad 45, jezdíval do Prahy autem, takže tam ty tabulky vozil. Za totality, když k nám chodily různé tisakoviny a další věci ze Švýcarska, se odtud zase naopak posílaly tabulky anebo třeba i přehoz na stůl Páně,“ vzpomíná.

sestra Sukupčáková při práci

Vyšívání se tehdy dokonce učilo i ve škole. Paní Květa se na vysněné studium ale ne►

dostala – těsně před jejím nástupem školu zavřeli. A tak se musela místo toho vyučit obráběčkou kovů. „To je obor asi nejvíc ze všech vzdálený od ručních prací,“ posteskuje si. I přesto na vyšívání paní Květa nezanevřela a věnuje se mu celý život.

Přestože ji vyšívání baví, chápe šití tabulek především jako službu církvi. „Šiju je ráda. Ne na výdělek,“ říká. Své první tabulky ušila v roce 1997, šije je tedy již bezmála třicet let. Přesný letopočet si pamatuje i díky věnování v knize, kterou tehdy od pana faráře dostala její sestra.

pomůcka pro upevnění vyšíváního plátna, tzv. babka

Od té doby jich našila stovky, ačkoliv přesné číslo říct nedokáže. „Už jsem jich za těch 30 let našila strašně moc. Nemám to spočítané, ale do Prahy [na ÚCK] posílám každý rok zhruba dvacaterý,“ přemýšlí. Stejně těžko se spočítá, jak dlouho paní Květa zabere výroba jedné tabulek. Je to pomalý a dlouhý proces. „Já od toho musím odcházet. Dlouho sedět nevydržím, mám špatnou páteř. Hlavně ta krční hrozně trpí. Člověk je pořád v jedné poloze a dělá pořád dokola stejný pohyb rukou, tak mě potom píchá pod lopatkou.“ Když se jí nashromáždí několikero tabulek, pošle balíček do pražské ústřední kanceláře, odkud míří k farářům a dalším zákaz-

níkům. „Teď jsem zrovna jednu várku posílala. Ušít mi to trvalo zhruba měsíc. Ale to jsem měla pár tabulek už připravených,“ zamyslí se.

Nitečka po nitečce

Technika vyšivky je velmi starobylá a stále stejná. Vychází se z folklorních motivů, které se vyšívají na lidové kroje. Každá ze šiček vlastní tzv. vzor-ník vyšivek, na němž jsou všechny vzory, které se ve folklorní oblasti používají. Paní Květa jich má několik. „Jsou to takové speciální, které se objevují jen tady na Horňácku. To jsou ty krojové. A pak máme ještě mladší vzory, říká se jim uherské. Jsou to tzv. vyrezávané [párané],“ ukazuje. Plátno se totiž musí nejprve vypárat a potom se obšívá.

rozešité tabulky

Celý proces ale začíná u plátna. „Nejprve si to nachystám, nastříhnu pásek plátna. Pak se musí přesně, po nitečce, zahrnout uzoučká obruba.“ Paní Květa se osvědčilo tvrdé bavlněné plátno, tzv. perlička, která podle ní nejlépe drží tvar. „Kdysi se šilo na jemnější plátno, popelenku, ale když jsem viděla, jak je to pokroucené a nedrží to tvar, tak jsem přešla na jiný materiál. Perličkové plátno je naopak tvrdé, nemačkové, a jsou na něm takové nitky, že na ně vidím i já,“ směje se.

„Člověk musí být hlavně pečlivý. Na tom se nic neuspěchá. A chce to trpělivost,“ vypočítává paní Květa předpoklady k úspěchu s vyšivkou. Přesto se jí i po letech občas stane, že tabulky zkazí. Stačí třeba omylem přestříhnout nitky. Taková vyšivka už nejde zachránit a musí se začít nanovo.

Bavlněné Písmo svaté

Nedostatkem inspirace prý sestra Sukupčáková netrpí. Vychází sice z folklorních vzorníků, ale výsledný vzor vznikne spontánně. Při výrobě tabulek si prý představuje Desatero. „Vždycky myslím na to, že Desatero je hodně slov, tak se to snažím i tou vyšivkou zpodobnit. Aby to nebyly jen ty kraje, ale vypadalo to jako popsané tabulky. Pod vyšivkou si představuju Písmo. U nás se tomu říkalo „desaterky“. Oblíbený vzorek sestra Sukupčáková nemá. „Všechny jsou pěkné,“ usměje se. Své dílo i v tom velkém množství rozpozná. „Když jsou třeba v Českém bratru nějaké fotky farářů, tak se dívám a říkám si: Jo, to jsou moje tabulky! A moc mě to potěší,“ rozzáří se.

Občas se na ni zákazníci obracejí s vlastní představou vzorku. Nedávno prý vyšivala na tabulky kalich a kříž, měla prý ale taky objednávku na tabulky s logem církve. Tabulky ale nejsou jediný liturgický předmět, který ve svém portfoliu má. Každoročně například vyšívá záložky do knihy, které se pak rozdávají kazatelům na rorátech. I další zakázku měla z katolického prostředí. „Jeden katolický kněz, který se chystal do Vatikánu, za mnou přišel, abych mu ušila biskupskou čepici [mitru],“ ukazuje. Možná se tak dílo sestry Sukupčákové dostalo až k papeži.

Budoucnost není černá

O zánik řemesla starost nemá. V současnosti totiž vyučuje několik zájemkyň, které se do kroužku vyšívání přihlásily. Impulz prý přišel přímo z obce, která paní Sukupčákovou oslovila, zda by vyšívání nechtěla učit. Podobný návrh prý dostala už před časem, tehdy se ale pro malý zájem kroužek neuskutečnil. Výuka probíhá v místní knihovně. Scházejí se nejen mladé dívky ze základní školy, ale třeba také maminky na mateřské dovolené. A jak jim řemeslo jde? „Jsou šikovné! Některé držely jehlu poprvé a hned jim to šlo,“ chválí sestra Sukupčáková.

Až půjdete příště na bohoslužby, pořádně si prohlédněte tabulky na krku svého faráře. Dost možná je šila právě sestra Sukupčáková. Její tabulky nosí naši kazatelé od Aše po Jablunkov. Sestra Sukupčáková tak už desítky let neokázale slouží naší církvi. Za to jí patří velký dík a vděčnost za podíl na dobrém Božím díle.

Adéla Rozbořilová

OTÁZKA NA TĚLO

Kdybyste měli možnost jednu věc na bohoslužbách změnit, aby byly víc podle vás, co by to bylo?

Ceterum autem censeo (lat. kromě jiného soudím, pozn. red.): Učinit večeri Páně, které bude předcházet řádná eucharistická modlitba – jsou jich k dispozici desítky a farář evangelické církve s nimi může a má kreativně pracovat, tj. zohledňovat text kázání, církevní rok, situaci ve sboru a ve světě – pevnou součástí každých nedělních a svátečních bohoslužeb. Bohoslužby bez večere Páně nechtě jsou v ČCE pouze dobře zdůvodněnou výjimkou z pravidla.

Jan Štefan, profesor systematické teologie na
ETF UK

Kdybych mohla změnit jednu věc, i vzhledem k extrémní náročnosti péče o dítě s vážným hendikepem, změnila bych místo konání. Už ty příští bohoslužby nechtě se odehrají se vším vykoupným stvořením v nebeském Jeruzalémě. Přijď již, Pane Ježíši!

Dagmar Kubičková, farářka (Ochránovský
seniorát)

Při bohoslužbách bývám obvykle obyčejným účastníkem. U nás ve sboru se mi bohoslužby líbí. Nevím tedy, co na nich měnit. Spíš vnímám rozdíly, když je nás méně nebo když je jiný hudební doprovod. Nad jednotlivými částmi bohoslužeb se určitě víc zamyslím od doby, co je jako výpomocný kazatel občas připravuji. Zatím mě ale nikdy nenapadlo cokoli z obvyklého pořadu vynechat. Nicméně připravit nejen kázání, ale celé bohoslužby tak, aby byly srozumitelné a aby tvořily s kázáním jeden celek, s tím se peru pokaždé.

Vladimír Zikmund, výpomocný kazatel
a seniorátní kurátor Brněnského seniorátu

Liturgii naší církve mám ráda. Co bych v ní změnila? Změnila bych archaické tvary češtiny. Pro nově příchozí může být „nestravitelná“ a možná i odrazující, což by byla velká škoda.

Žaneta Černochová, farářka Československé
církve husitské

Mám naše bohoslužby ráda. Čas od času bych si však přála změny. Pokusím se popsat tu hlavní, kterou mám na mysli. Chtěla bych, aby se v bohoslužbách odrážel náš život, zkušenosti a vztahy více než učesané akademické výklady a vzosné fráze. Přála bych si čtení plně překnutí a modlitby pronášené z patra tak, jak to dotyčný zrovna cítí. Přála bych si méně strachu, že naše účast na bohoslužbách, ať už je jakkoliv velká, bude málo dokonalá.

Damaris Kopecká, členka celocírkevního odboru
mládeže

Adéla Rozbořilová, foto: Benfoto

Česká křesťanská
environmentální síť

AUTOPŮST

Objevte nový rozměr postního období
a zapojte se do pokusu o prověření vlastní mobility.

Nechte auto doma v době

**od Popeleční středy 22.února
do Bílé soboty 8.dubna**

2023

- ✓ Objevte a vyzkoušejte si v tomto období (a třeba nejen v něm) jiné alternativy (kolo, vlak, autobus, chůze, spolujízda)
- ✓ Budete mít dobrý pocit ze zlepšení vlastní fyzické kondice
- ✓ Společně pak přispějeme malým dílem k budoucnosti, která si více váží života na Zemi

www.autopust.cz

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady 7. 2. a 21. 2. vybíráme:

Lidé

- SR schválila volbu Pavla Juna za faráře sboru v Pečkách.
- SR s vděčností souhlasila se zapsáním Milana Kocandy, Karla Pacovského a Ondřeje Zemana mezi kandidáty služby v církvi.
- SR udělila Radomíru Škaloudovi a Lucii Dubínové osvědčení způsobilosti ke službě výpomocných kazatelů z řad ostatních členů církve.
- SR jmenovala Martina Bánociho členem poradního odboru pro práci s dětmi.
- SR jmenovala Danielu Hamrovou za členku Komitétu členských církví Světového luterského svazu v ČR.
- SR jmenovala Jana Soběslavského, Zdeňku Sobotovou a Barboru Zedníkovou členy správní rady Diakonie ČCE a Štěpána Brodského zástupcem ředitelky Diakonie ČCE.
- SR na základě výběrového řízení jmenovala do funkce ředitelky Střední zdravotnické školy Evangelické akademie v Brně Petru Juřeníkovou na období od 1. srpna 2023 do 31. července 2029.
- SR schválila žádosti o dlouhodobá studijní volna Filipa Susy, Juliany Hamariové, Miroslava Pfanna a Jiřího Orta.
- SR vzala na vědomí rezignaci Mikuláše Zoubka na členství v „komisi pro LGBT“ a děkuje za jeho dosavadní službu.

Aktivita

- SR schválila okamžitý finanční příspěvek ve výši 20 000 eur z fondu sociální a charitativní pomoci. Peníze byly věnovány na přímou pomoc lidem v Sýrii, které postihlo ničivé zemětřesení. Polovina prostředků do oblasti putovala prostřednictvím organizace německé evangelické církve pro pomoc sborům v zahraničí (Gustav-Adolf Werk), druhá polovina byla připsána na účet veřejné sbírky Střediska humanitární a rozvojové spolupráce Diakonie ČCE.
- SR schválila dar pro Evangelickou církev augsburského vyznání v Polsku z prostředků sbírky pro Ukrajinu ve výši 5000 eur. Prostředky budou použity na péči o uprchlíky ve městech Koszalin a Szczecinek.
- SR vzala na vědomí plán realizace projektu Rozvoj práce s dětmi v ČCE – pilotní projekt ve spolupráci s Pražským seniorátem na roky 2023–2024. Projekt bude financován z daru Fastenaktion Bavorské luterské církve.
- SR schválila formuláře pro bohoslužby se křtem a konfirmací, vyjádřila vděčnost poradnímu odboru liturgickému za jejich zpracování a postoupí je 1. zasedání 36. synodu ČCE.
- SR v návaznosti na setkání se studenty ETF, kteří jsou kandidáty služby v církvi, projednala konkrétní kroky na podporu nových zájemců o studium bohosloví.
- SR schválila revidovaný seznam otázek pro zkoušení uchazečů o službu výpomocných kazatelů.
- SR se zabývala zprávami z jednání seniorátních výborů a konventů a z vizi-

tace ve farním sboru a vzala je na vědomí.

- SR vzala na vědomí zprávu Romana Mazura o jeho účasti na synodu Evangelické církve v Porýní, zprávu Petra Slámy, který je zástupce ČCE ve výboru České biblické společnosti, a zprávu Martina Balcara ze setkání ekumenických referentů Konference evropských církví, které se konalo od 6. do 8. února 2023 v Bruselu.
- SR vzala na vědomí zápis z 22. schůze Komise pro reformu správy církve, která se konala dne 18. ledna 2023.
- SR vzala na vědomí zprávy kandidátů služby v církvi o jejich činnosti na sborech v roce 2022.

Hospodářské věci

- SR schválila směrnici o veřejné sbírce ČCE, která upravuje pravidla využití veřejné sbírky pro potřeby sborů.
- SR schválila podle čl. 8 odst. 1 pravidel grantového systému DaRP financování stálých, osvědčených projektů povšechného sboru za rok 2022 v celkové výši 500 000 Kč. Jedná se zejména o záležitosti, pořádané úsekem výchovy a vzdělávání ÚCK, jako jsou pobyty a tábory pro osoby s postižením v Táboře J. A. Komenského v Bělči nad Orlicí, semináře a kurzy pro faráře, laiky aj., akce pořádané oddělením mládeže, jako je sjezd mládeže a další.
- SR odvolala s účinností k 30. 4. 2023 z funkce člena představenstva společnosti ČCE (B) investiční fond s proměnným základním kapitálem, a. s. společnost QI IS, a. s. a zároveň od 1. 5. 2023 jmenovala do této funkce společnost EnCor Asset Management IS, a. s.
- SR se setkala se členy investičního výboru a správní rady personálního

fondy a jednala o jejich fungování a další spolupráci.

- SR vzala na vědomí zápisy z jednání hospodářské komise synodu a z pravidelného jednání investičního výboru SR, správní rady Investičního fondu ČCE(A) a správní rady Investičního fondu ČCE(B).

Hof

CÍRKEVNÍ HUDBA

40. sbormistrovský kurz

Srdečně zveme (nejen) evangelické sbormistry, nové zájemce o sbormistrovství, zpěváky, varhaníky, církevní hudebníky a teology na 40. sbormistrovský kurz, který proběhne v termínu 17. – 19. 3. 2023 v Sola gratia v Bystřici pod Hostýnem.

Témata kurzu:

- základy sborového dirigování a prezentace nové učebnice Christopha Schäfera *Dirigieren Plus*, zaměřené na techniku dirigování a vývoj osobnosti
- sborové skladby z různých období pod vedením studentů Semináře církevní hudby Evangelické akademie
- nové písně a zpěvy z Evangelického zpěvníku
- příprava na nedělní koncert, kde zazní premiéra „Hymnu podle listu Židům“ na mody Oliviera Messiaena

Zahájení kurzu bude v pátek 17. 3. 2023 v 19.30 hod. v kapli Sola gratia. Poplatek za kompletní stravu (sobota plná penze, neděle polopenze) a ubytování (2 noci) činí 2670 Kč/osoba.

Přihlášku formou jednoduchého e-mailu je možno poslat na adresu moravetz@e-cirkev.cz do 12. 3. 2023.

V přihlášce je třeba uvést jméno a příjmení, věk, bydliště a přání o masitou nebo vegetariánskou stravu. Nelze se přihlásit jenom na část kurzu. Odhlášení z kurzu je možné provést do 14. 3. 2023. ►

KAZATELSKÁ MÍSTA

FS Beroun hledá kazatele

Berounský sbor hledá od 1. 10. 2023 nového kazatele. Jsme malý, ale rozvíjející se sbor, otevřený jak ekumenicky, tak sociálně. I přes finančně skromnou situaci máme víru v přežití našeho společenství, chuť pro to něco udělat, pokoru nechat se v tomto vést Pánem a dokonce i odvahu v tak velký projekt, jako je celková rekonstrukce sborového domu. Co můžeme nabídnout – otevřené přátelské a kreativní prostředí, byt v blízkosti modlitebny (5 minut) velikosti 3 + kk, plný úvazek minimálně na pět let, zajímavou práci na misijně otevřeném sboru. Co očekáváme – spolupráci či vedení při práci s dětmi a mládeží, rozvíjení ekumenických vztahů v Berouně, čerstvé nápady, ochotu zapojit se do rekonstrukce sborového domu a to, že se nový kazatel rád zabydlí v našem farním berounském bytě.

Kontakt: Lenka Langhansová (kurátorka FS ČCE Beroun), tel: +420 728 437 906, e-mail: lalenka.beroun@evangnet.cz

INZERCE

Nabídka administrace webových stránek

Nabízím administraci sborových stránek. Zdarma nebo za menší úplaty dle dohody. Děkuji předem a zdravím vás. Miroslav Kalina
(e-mail: mojmir13@post.cz)

Nabídka koncertu hudební skupiny Svatopluk

Ačkoli před dvěma lety opustil skupinu Svatopluk Sváťa Karásek, kapela hraje dál, nyní ve složení Dan Hurt nebo Kateřina Pelíšková (Gaia Mesiah) sólová kytara,

Petr Kumandžas (Jolly Joker, Půlnoc) baskytara-zpěv, Ivan Pelíšek (ex Abraxas) bicí, Rostě Tvrdík akustická kytara-zpěv. V případě zájmu o koncert ve vašem sboru kontaktujte Rostě Tvrdíka, tel. 777 573 731.

Skupina má vlastní ozvučení, dopravu, cena za koncert je 10 000 Kč včetně DPH.

KULTURA

Spolek Veritas zve na seminář

Obdrželi jsme pozvánku na seminář historické společnosti Veritas, který se koná 25. 3. 2023 v 10 hodin na evangelické faře v Pardubicích.

Ústředním tématem je ordinace žen v protestantských církvích. Příspěvky prosloví H. Tonzarová, P. Melmuk a M. Famon.

BRIGÁDA

Hledáme zdravotníka do Bělče

Hledáme zdravotníka pro integrovaný pobyt rodin s dětmi s postižením i bez něj v Táboře Jana Amose Komenského v Bělči nad Orlicí v termínu: 26. 8. – 2. 9. 2023.

Jste-li lékař či samostatná zdravotní sestra nebo i zdravotní bratr a není vám překážkou komunikace a kontakt s lidmi s postižením, napište nám.

Co nabízíme? Můžete přijet i s rodinou, v takovém případě platíme pobyt vám a jednomu z vašich rodinných příslušníků. Můžete také přijet samostatně a my uhradíme pobyt a vyplatíme vám odměnu 2 500 Kč. Proplácíme cestné.

V případě zájmu nebo pro více informací nás kontaktujte: houskova@e-cirkev.cz, tel.: 224 999 233.

VZDĚLÁVÁNÍ

Oddělení výchovy a vzdělávání zve na blížící se kurzy

Oddělení výchovy a vzdělávání ÚCK upozorňuje na dva semináře v tomto pololetí, kde jsou ještě volná místa.

Týmová spolupráce

Nabízený seminář bude mít podobu zážitkové a sebezkušenostní práce ve skupině. Lektorkou je MUDr. Radana Syrovátková – psychoterapeutka a supervizorka, která pracuje zejména formou pohybové terapie a zaměřuje se na neverbální pohybové sdělení ve vztazích, v terapii a v supervizi. Seminář připravuje a další informace poskytne Drahomíra Dušková Havlíčková, místo konání: Tábor J. A. K. v Bělči nad Orlicí, termín konání: 26.–28. března 2023, uzávěrka přihlášek: 20. března 2023, účastnický poplatek: 500 Kč (povšechný sbor hradí ubytování a lektora; o cestovní náhrady můžete požádat svůj sbor; stravu v místě si hradí účastníci sami). Předpokládá se zásada mlčenlivosti v rámci skupinové práce a respekt k míře otevřenosti každého z účastníků. Více informací a možnost přihlášení na: prihlasky.e-cirkev.cz.

Seminář ve francouzštině s Didierem Halterem – Leadership jako povolání?

Didier Halter vede celoživotní vzdělávání farářů pro frankofonní část Švýcarska, je praktický teolog, člověk nadšený pro Bibli, víru a historii. Předpokládá se aktivní znalost francouzštiny. Seminář připravují a další informace poskytnou Jakub Keller a Jan Keřkovský. Místo konání: Penzion Tisůvka, Cikháj (Vysočina), termín konání: 12.–15. června 2023,

uzávěrka přihlášek: 20. dubna 2023 (nebo do naplnění)

účastnický poplatek: 500 Kč (povšechný sbor hradí ubytování a lektora; o cestovní náhrady můžete požádat svůj sbor; stravu v místě si hradí účastníci sami). Více informací a možnost přihlášení na: prihlasky.e-cirkev.cz.

PASTORAČNÍ PÉČE

Setkání partnerek farářů a partnerů farářek

Ústřední církevní kancelář zve na kurz pro partnerky farářů a partnery farářek. Setkání povede opavský farář Pavel Janošík. Jako řečníci promluví Věra Lukášová a Ivan Ryšavý. Půjde nám především o vytvoření otevřeného a bezpečného prostoru pro vzájemné sdílení toho, co přináší role partnerky faráře/partnera farářky. Prosíme, hlase se do 25. března na: prihlasky.e-cirkev.cz.

SEMINÁŘ

Co by měl vědět každý presbyter VI

Ústřední církevní kancelář zve na další seminář z cyklu Co by měl vědět každý presbyter.

Jako hosté promluví Jiří Schneider (synodní kurátor) a Hana Pojezdná (výpomocná kazatelka a seniorátní kurátorka Královéhradeckého seniorátu). Celý program je k dispozici na webu ustredicce.e-cirkev.cz nebo ve sborové zásilce 2/2023.

Prosíme, hlase se do 25. března na prihlasky.e-cirkev.cz. Bližší informace poskytne oddělení výchovy a vzdělávání ÚCK.

MOJE CÍRKEV

Žal', žal' za myloju, za ridnoju storonoju.

(Ukrajinská zpěvačka Veronika Pozniak zpívá ukrajinské lidové písně na pietním setkání při ročním výročí začátku ruské agrese na Ukrajině. Praha, sv. Martin ve zdi, 24. 2. 2023.)

foto: Jiří Hofman

Konzervatoř Evangelické akademie

Jeden na jednoho je největší bonus

Tento ročník Českého bratra přináší novinky, zprávy, reportáže či rozhovory ze škol, které patří k naší církvi. Máme jich už osm. Jako třetí jsem navštívila konzervatoř v Olomouci, školu, která vychovává hudebníky rozmanitých oborů.

Do Olomouce jsem přijela v den, kdy se žáci rozjížděli na pololetní prázdniny. Přesto se na nádvoří nádherné historické budovy v centru města rozléhala směsice zvuků, svědčících o tom, že to tu žije, že se pracuje a cvičí. O životě, úspěších a starostech školy jsem mluvila s Pavlem Zatloukalem, ředitelem konzervatoře a zapáleným fagotistou.

Konzervatoř založili v roce 1990 manželé Horkých s ideou výchovy hudebníků, zaměřených na církevní hudbu. V roce 2008 se škola přemístila do krajského města Olomouce, do nově zrekonstruované raně barokní budovy bývalé kanovnické rezidence. Nedávno škola oslavila 30 let své existence, a jak jinak než festivalem hudby.

Jak se konzervatoři daří a jak se v čase proměnila

Konzervatoř nabízí úplné středoškolské vzdělání v oborech Hudba a Zpěv a vychovává mladé hudebníky pro profesionální dráhu. „Školní rok 2022/2023 je už v pololetí; vše běží, jak má. Velký zásek do naší práce znamenaly dva covidové roky,“ přiznává pan ředitel. „Studenti samozřejmě mohli cvičit doma. Ale bez kontaktu s učitelem, v nejlepším případě s vede-

ním přes monitor počítače, byla práce velmi neefektivní. Pro naše žáky to jsou tak trochu ztracené roky. Za normálních okolností se studenti podílejí na hudebním životě města, hrají na koncertech školních i veřejných, jsou žádáni o spolupráci s různými tělesy. Do toho hodil covid kruté vidle. Nic se nekonalo, všude mrtvo. Žádné koncerty, divadla zavřená. Zbývalo jen cvičit doma, a to není pro mladé lidi příliš inspirativní,“ dodává.

absolventský koncert

Počet žáků se přesto podařilo udržet. Kapacita školy je 130 studentů a podle tohoto čísla počet stále osciluje. Občas se stane, že někdo odejde, ale jsou i odchody s velmi pozitivním nábojem, protože studenti konzervatoře přecházejí po úspěšném přijetí na umělecky zaměřené vysoké školy, na hudební akademii. Za více než 30 let prošlo školou několik generací hudebníků, což s sebou přináší změny lidského ►

i uměleckého potenciálu. Jak potvrdil pan ředitel, v tomto školním roce se konzervatoř z covidu už zcela vzpamatovala a rozvinula všechny své činnosti. „Máme za sebou i talentové zkoušky pro příští rok a vypadá to velmi nadějně,“ říká.

Čeho je třeba si považovat

Každá škola tu je proto, aby vzdělávala. Konzervatoř má jednu nespornou výhodu. Učí se tu systémem „jeden na jednoho“. Všeobecné předměty mají studenti společně, ale hra na nástroj či zpěv je vyučována individuálně. Studenti tráví se svým pedagogem spoustu času, a ten se jim často stává nejen učitelem, ale i rádcem či partnerem v profesním i osobním životě. Někdy i polovičním psychologem, když se student začne prát s nějakými problémy. Na konzervatoři navíc velmi dbají na to, aby vztahy ve škole byly vlídné, problémy se zavčas řešily a celková atmosféra byla dobrá a podnětná. A asi se to daří, protože absolventi bývají často vyzdvihováni jako morálně pevní, zodpovědní, s pochopením pro své žáky i pro kolegy. Podle ředitele Zatloukala je právě tohle bonus církevní školy: „Osnovy se od jiných škol zásadně neliší, ale to, cosi‘ navíc tu prostě je.“

Jak spolupracuje škola s ČCE

„Náš zřizovatel si nás váží a podporuje nás, kde může,“ potvrzuje pan ředitel Zatloukal. „Velmi vděční jsme za materiální podporu. Nedávno jsme například mohli pořídit ze zahraničního daru nový klavír. A to v profesionálním prostředí není levná záležitost.“ V minulosti jezdili žáci na takzvané „spanilé jízdy“, což byla krátká nedělní vystoupení hudebníků k oživení bohoslužeb v některém z okolních sborů. Organizoval je kaplan Aleš Wrana. Co je na tom vzácného? „Žáci se tak seznamovali s církevním prostředím, a navíc obohatili uměleckým vystoupením bohoslužby. Škola také spolupracovala například při Noci kostelů. To vše s covidem jaksi vyprchalo, ale zřejmě se to dočká obnovy,“ doufá ředitel.

Co je bodový systém a studijní prémie ČCE

Jako církevní škola s nižší státní dotací na žáka musí i konzervatoř vybírat školné. Pro majetkově slabé rodiny má samozřejmě podpůrný systém, ale i sami žáci mohou dosáhnout snížení školného. Existuje zde motivační bodový systém, kde student sbírá body za účast na koncertě, za službu nebo účinkování v orchestru či za účast na celostátních nebo mezinárodních soutěžích. Šikovní a aktivní studenti tak mohou dosáhnout prakticky toho, že téměř žádné školné neplatí, zvláště, když zároveň svým prospěchem dosáhnou na stipendium. Kromě možnosti získat slevu na školném je každoročně udělována Studijní prémie ČCE pro nejlepšího žáka každého ročníku.

Jak konzervatoř spolupracuje s městem Olomouc

„Spolupráce s městem probíhá léta dobře. Nabízíme tři abonentní řady koncertů, k různým příležitostem studenti koncertují nebo jsou zváni ke spolupráci. Zároveň právě jednáme o intenzivnější spolupráci s Moravskou filharmonií, což je pro nás čest i dobrá vizitka,“ vypočítává ředitel Zatloukal. „Každoročně připravujeme nějaký velký projekt, v němž se zapojí větší počet studentů i učitelů. V únoru bude premiéra Rendez-vous v operetě, kde studenti představí

na ukázkách ze známých operetních zpěvů, že život je veselý a vtipný. Na tohle představení se všichni moc těšíme.“

Co je Olmik

Zajímá mě také, co znamená Olmik. A dozvím se, že je to zkratka pro Olomoucké mistrovské kurzy, které konzervatoř pravidelně pořádá. Přihlásit se může každý, nadaný amatér i profesionální hudebník, který se třeba hudbou neživí, ale chtěl by si své schopnosti oprášit a vylepšit. Tyto interpretační kurzy škola pořádá od roku 2010. A zájem je stále velký.

Co se ve škole děje po vypuknutí války na Ukrajině

„Nejprve jsme se studenty zorganizovali finanční sbírku a podíleli se i na velké sbírce celocírkevní,“ vypočítává pan ředitel. „Když přišli první uprchlíci, nabídli jsme přes uprchlické centrum možnost studia u nás na konzervatoři. Na Ukrajině je systém vzdělávání trochu jiný, ne zcela kompatibilní s naším, ale nějaké průniky jsme našli. Kam třeba zařadit žačku, která na Ukrajině studovala Cirkusovou školu a na ní specifickou formu zpěvu? Nakonec byli všichni na základě přijímacího řízení zařazeni do odpovídajících ročníků.“ Nyní na olomoucké kon-

zervatoři studují tři ukrajinské studentky a jeden ukrajinský student. „Naši studenti přijali ukrajinské spolužáky dobře, někteří jim pomáhají s češtinou. Velkou školou života pro české studenty je to, že si uvědomují svůj bezpečný a pohodlný život v kontrastu s tím, co mají tihle jejich vrstevníci za sebou. I s tím, že mnozí mají část rodiny třeba v místech bojů nebo v armádě.“

Jaká je budoucnost absolventů olomoucké církevní konzervatoře

Podle slov ředitele si nemohou stěžovat. Za dvatřicet let od založení konzervatoře a patnáct od jejího přesunu do Olomouce je škola v regionu dostatečně známá. „Naši absolventi jsou žádáni jako učitelé hudby v základních uměleckých školách nejen v Olomouci. I hudební školy z okolních měst loví v našich vodách. Nejlepší absolventi hrají i v různých souborech, divadelních či symfonických orchestrech. Už jsem mluvil o tom, že nejtalentovanější studenti odcházejí často za vysokoškolským vzděláním na hudební akademii do Brna, Ostravy, Prahy i Bratislavy, dokonce i do zahraničí, například do Vídně. A to je naše nejlepší vizitka,“ dodává.

Daniela Ženatá, foto: Peter Remeník

Rozhovor s gayi a lesbami v církvi už začal

Dva sbory nedaleko sebe, dvě různé situace a zkušenosti

Komise pro přípravu rozhovoru s LGBT komunitou v církvi vznikla z rozhodnutí synodu a byla jmenována synodní radou koncem r. 2019. Od začátku je záměrně utvářena ze zástupců konzervativního i progresivního přístupu, heterosexuální i homosexuální orientace, a svým složením je taky eku-
menická.

Naším hlavním posláním je připravit rozhovor s gayi a lesbami v evangelické církvi. Konstatujeme, že tento rozhovor už začal. Právě význam rozhovoru, přestože místy nesnadného i citlivého, vnímáme jako klíčový. Zažili jsme, jak pomohl změnit přístup, posunout se ve vzájemném porozumění, ovšem taky se utvrdit v odlišném stanovisku. Poznáváme i meze našeho rozhovoru v odlišných náhledech a postojích.

S touto zkušeností jsme se rozhodli se souhlasem a podporou synodní rady i seniorátního výboru pozvat k otevřeným rozhovorům první dva sbory i další zájemce z ekumeny a veřejnosti. V pátek 20. ledna večer nás přijali ve sboru v Českém Těšíně a v sobotu 21. ledna ráno pak v Ostravě. Naším cílem rozhodně nebylo a není někoho přesvědčovat o svém stanovisku. Snažili jsme se otevřít rozhovor a učit se jej vést citlivě a se vzájemným respektem. Na každém z obou zmíněných míst probíhal rozhovor různě a naše zkušenost je jiná.

V Českém Těšíně se rozhovoru zúčastnilo převážně početné staršovstvo a nemnoho patrně dalších členů sboru. Od začátku bylo zřejmé, že téma „Jak se žije lesbám a gayům v našich společenstvích“ vnímají místní „cizorodě“. Pova-

žovali za nutné hovořit v souvislosti s homosexualitou o hříchu, a to na základě vyhraněných pochopení některých biblických oddílů. Co je to vlastně hřích podle Písma, jak jej chápeme a jak o něm mluvíme (nemluvíme)? Tyto otázky nám mj. z tohoto rozhovoru vyvstaly. Ovšem nešlo o žádnou teoretickou debatu. Vždyť svým osobním svědectvím a životní zkušeností byli zapojeni i ti z nás, kterých se to osobně týká. Pro ně byl rozhovor zřejmě místy hodně citlivý a snad i bolavý, ale přesto jej vedli trpělivě, otevřeně a laskavě. Zřejmě hlavně díky tomu se rozhovor nakonec posunul k osobnějším vyjádřením i ze strany místních. Ukázalo se, že s lidmi homosexuální orientace nemají vlastně skoro žádnou osobní zkušenost. Má tedy smysl dát si na rozhovor čas a nechat prostor pro vyslovení různých pohledů a zkušeností, pro vzájemné pochopení. Potřebujeme porozumět, z čeho vychází odlišný postoj druhého, a mluvit spolu empaticky.

Druhý den v Ostravě to bylo jiné. A to především díky přítomnosti hojného počtu mla-

dých, kteří kvůli tomu přesunuli seniorátní setkání z Opavy do Ostravy. Ukázalo se, že přišli i z jiných církví (BJB, CB, ŘKC, kazatel SCEAV) a hlavně tu bylo několik lidí s homosexuální orientací i párů. Rozhovor byl podle toho velmi otevřený a k tématu vstřícný. Byli jsme překvapeni, jak upřímně a poučeně dokážou mladí a ti, kterých se to týká, diskutovat a mluvit o svých prožitcích. Ze strany mládeže z jiných církví zaznělo ocenění takto otevřeného prostředí, vděčnost za to, že mohou být při tom. Jeden lesbický pár z Církve bratrské dokonce ohlásil při tomto setkání svůj *coming out*. Zároveň jsme si ale taky uvědomili, že „konzervativní“ křesťané byli v té situaci mezi námi v menšině a že je třeba na to brát ohled.

Dvě místa, dva sbory v jednom seniorátu nedaleko sebe a tak různé situace a zkušenosti.

Jsou z toho pro nás podněty i otázky. Můžeme se v rozhovoru časem posunout někam dál, když pochopení některých biblických míst i stanoviska jsou někdy tak odlišná? Jakou roli hraje různost generací i prostředí naší církve? Chceme v rozhovorech pokračovat s vírou, že dokážeme usilovat o jednotu církve v pluralitě názorů. Že je možné, aby v jedné církvi byly třeba různé výklady některých biblických míst a snad i názor na hříchy, ale přesto se necháme vést a proměňovat Duchem Ježíše Krista.

P.S. Kdybyste nám k tomu třeba chtěli něco napsat anebo nás pozvat k vám do sboru či seniorátu k rozhovoru, napište nám na email lgbt@e-cirkev.cz.

Petr Pivoňka, předseda komise pro rozhovor
s LGBT, foto: unsplash.com

LIDÉ

Medaile vděčnosti pro Martu Kosáčkovou

Celý život dává naději druhým

Za celoživotní práci ve sboru i v církvi, která je provázena stálým optimismem, starostí o druhé a nadějí pro všechny. “Takhle to stálo vytištěno na slavnostní listině, kterou dostala spolu s medailí vděčnosti bývalá dlouholetá kurátorka jilemnického sboru Marta Kosáčková.

Marta jako kurátorka výrazně ovlivňovala podobu sboru. Její energičnost byla motorem pro mnoho projektů, které se ve sboru za dobu jejího „kurátorování“ uskutečnily. Vždy (a to platí dodnes) se dokázala nadchnout a vynaložit velké množství síly, aby byl jakýkoliv úkol, který před sborem stál, splněn. A Marta to uměla (a doteď stále umí!) s velkým optimismem.

Její největší prací pro sbor a církev však, myslím si, nebyly věci organizační, ale neustálý

zájem a starost o druhé. Marta má ráda své sestry a bratry, ale i lidi, kteří jsou spíše na okraji sboru, i lidi, kteří v Jilemnici a Hrbačově žijí ►

a ke sboru přímo nepatří. I pro ně tu vždy byla. A doted' si k ní mnozí chodí pro radu.

Marta celým svým životem dává naději druhým. Tam, kde člověk už pro sebe moc cest nevidí nebo dlouho neví, jakou cestu si má vybrat, nebo v životě tápe, tam Marta umí být dobrým rádcem (někdy i přísným).

Medaili jí předal synodní senior Pavel Pokorný, se kterým strávila roky okolo revoluce v Trutnově. A i když Marta o téhle „slávě“ nechtěla ani slyšet, protože je velmi skromná, máme ve sboru za to, že jí ta medaile rozhodně patří! Máme tě rádi, Marto.

Jakub Hála, farář

CÍRKEVNÍ STAVBY

Světlo pro Děčín

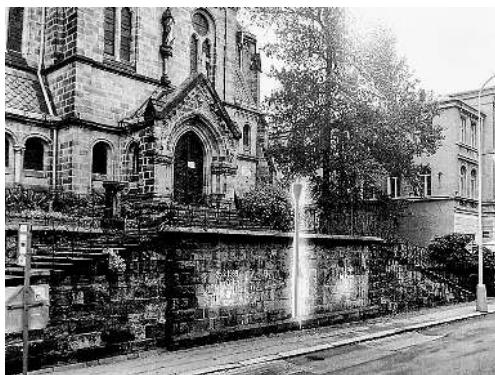
Nový památník připomene Jana Palacha a Jana Zajíce

Copak to zase vymysleli? Nemají tam snad elektrinu a musí večer chodit s baterkou? To jistě ne.

Na ulicích máme veřejné osvětlení a doma stačí otočit vypínačem. Ale tady na severu Čech čelíme jiné tmě. Jen maličko je těch, pro které jsou pravda, právo a demokracie hodnoty, za které je třeba se zasadit. Věřte, že to je horší než chodit s čelovkou. Rezignace je hluboce zakořeněna a prorostlá celou společností. A tak není divu, že se prostor vstřícně otevírá populistickým a extrémistickým názorům. Proti je jen hrstka statečných. Ale náš sbor tomu nechce přihlížet s rukama v klíně. Děčín potřebuje světlo, které povzbudí ty, kterým to není jedno a snad zorientuje i ty, kteří dosud tápou. Rozhodli jsme se vystoupit z příjemné anonymity a jako česko-bratrští evangelíci přinést městu trochu světla demokratických hodnot. Jak to udělat? Řadu let už veřejně připomínáme před magistrátem Den památky obětí komunistického režimu a v kostele Den památky Jana Palacha. Mezi členy sboru se také našli nejdůležitější organizátoři a příznivci akcí Milionu chviliek. Uvědomili si, že město nemá důstojné místo, které by svítilo do tmy.

Před čtyřmi roky se staršovstvo začalo zabývat myšlenkou zřídit u kostela památník Janu Palachovi a Janu Zajícovi, který by zářil do tmy

lhostejnosti a připomínal jejich odvahu vnést světlo vlastní oběti do společnosti.

vizualizace projektu

Oslovili jsme bratra architekta Davida Vávru, který vytvořil návrh. Staršovstvo i sborové shromáždění rozhodli: ano, stojíme o to! A tak v Teplické ulici na opěrné zdi dvouramenného schodiště kostela by měl být v lednu 2024 odhalen interaktivní památník Jana Palacha a Jana Zajíce ze skla a světla.

Projekt jsme představili letos při pietní události, která smutné výročí připomíná.

V naší tradici naprosto bezkonkurenční, i když stále diskutovaný čin byl jasným apelem, směřovaným k občanské společnosti, který si kladl za cíl vyzdvihnout základní hodnoty, na kterých stojí v moderních dějinách naše spo-

lečnost. Věříme, že odkaz Jana Palacha a Jana Zajíce zazáří do děčínské tmy. Více se dozvíte na <https://decin.evangelnet.cz/jan-palach/>.

Děkujeme za vaši případnou podporu.

Tomáš Matějovský, foto: archiv FS Děčín

LIDÉ

Předání medaile vděčnosti ve Vítkově

Dne 22. ledna 2023 se opavský sbor zúčastnil slavnostních bohoslužeb ve Vítkově. V tomto malém, ale aktivním sboru předala náměstkyně synodního kurátora medaili vděčnosti sestře kurátorce a výpomocné kazatelce Zdence Formánkové a dlouholeté presbyterce a pokladní sboru sestře Heleně Šťastné.

Sestra Kopecká v zastoupení synodní rady doprovodila předání medailí těmito slovy: „V Přísloví 31. kapitole můžeme číst tato slova: ‚Ženu statečnou, kdo nalezne? Je daleko cennější než perly. Síla a důstojnost je jejím šatem, s úsměvem hledí vstříc příštím dnům.‘“ Na synodní radu byla odeslána žádost o udělení medailí vděčnosti, kterými naše církev ve zvláštních případech oceňuje dlouholetou práci našich bratrů a sester pro církev, sbor, společnost. V žádosti bylo uvedeno, že sestra Šťastná byla dlouhá léta presbyterka a sborová pokladní. Tuto práci konala s velkou zodpovědností a pečlivostí. Vážíme si její schopnosti konat pastorační návštěvy u starších členů sboru. Vždy nás sestra Šťastná potěší svým životním optimismem a neutuchajícím humorem.

O sestře Formánkové členové vítkovského sboru napsali: „Sestra Formánková koná svou službu v církvi velice obětavě a dlouhodobě vytváří ve sboru ovzduší přijetí a rodinného zázemí. Pravidelně vede bohoslužby. Své srdce má otevřené pro všechny lidi, kteří se na ni obrátí. Velice si ji za to považujeme.“

Kniha Přísloví se ptá – ženu statečnou, kdo nalezne, já se ptám – kde nalezne? Sestry a bratři ve Vítkově mají tyto ženy mezi sebou. „Díky Bohu za tyto vzácné sestry a jejich víru!

V dopise Židům je objasněno, co víra znamená: ‚Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a být si jist tím, co nevidíme.‘ My máme sestry Helenu a Zdenku ve svém středu a vidíme je, kéž je nám jejich víra inspirací.“

Vítkovský sbor vznikl v roce 1950. Díky práci a odhodlání členů místního sboru vznikl z bývalé hospody kostel a potřebné zázemí. V průběhu let se zde vystřídalo několik kazatelů. V posledních letech je vítkovský sbor neobsazen a je administrován kazatelem sboru v Opavě. Přesto si zachoval svou samostatnost. Navzdory finančním pravidlům pro administrované sbory vítkovský sbor všechny své povinnosti plní a spolu s administrátorem provádí mnohé aktivity důležité pro město i společnost. Mimo pravidelných nedělních bohoslužeb a dalších setkávání pořádá dvakrát ročně dobročinný bazar, který je v této oblasti hojně navštěvován.

Je pravda, že se jedná o relativně malý sbor, který působí v sociálně těžce přizpůsobivém prostoru (např. rasový útok na romskou rodinu, který proběhl v roce 2009) a nese hodně odpovědnosti. K problémům, které nastanou, se staví aktivně a přináší světlo do oblasti, která se občas zmítá v rasistických problémech. Možná svítí do vyloučené oblasti, možná do specifických problémů malého města. Ale jsme vděční, že sbor naší církve, byť počtem nepříliš rozsáhlý, ale aktivitou velký, zde existuje, a to nejen díky sestřím Formánkové a Šťastné, ale i ostatním členům tohoto sboru.

Simona Kopecká a Antonín Plachý

PROJEKTY

Domov Pomněnka

V Novém Městě na Moravě se staví moderní domov pro seniory

V březnu loňského roku v Novém Městě na Moravě byl položen základní kámen Domova Pomněnka pro lidi s Alzheimerovou nemocí. Domov staví Diakonie Českobratrské církve evangelické, středisko Myslibořice, a spolupracuje přitom s farním sborem ČCE v Novém Městě na Moravě. „Máme téměř hotovou hrubou stavbu. Uvnitř probíhá instalace vzduchotechniky, vody, topení a elektrorozvodů,“ popisuje stav na konci února ředitelka Domova Myslibořice Michaela Grmelová. Stavba by měla být dokončena v únoru příštího roku, a hned jak bude domov vybaven nábytkem a projde kolaudací, bude moci Diakonie přijímat nové klienty.

Impulzem k zahájení plánů na nový domov bylo setkání Michaely Grmelové s kurátorem novoměstského sboru Petrem Hladíkem již v roce 2015. „Na konventu Horáckého seniorátu paní ředitelka nabízela prostor ke spolupráci s některým farním sborem a náš sbor v tu chvíli uvažoval, že jednu svoji nemovitost poskytne právě pro účely nějaké sociální služby. Ve vhodný okamžik se tedy potkala nabídka s poptávkou. Následovalo několik let, v jejichž průběhu jsme společně hledali možnost, jak své záměry spojit. Ale naše nemovitost se ukázala pro poskytování sociálních služeb jako nevhodná, proto jsme brzy přešli k jednání o novém domově,“ vysvět-

luje pozadí spolupráce Petr Hladík. Novoměstský sbor podepsal s myslibořickým střediskem Diakonie dohodu o spolupráci, načež začala série jednání s Novým Městem na Moravě, zdejšími poskytovateli sociálních služeb i s krajem Vysočina. „Výsledkem bylo, že jsme se rozhodli postavit dům, který pokryje zdejší poptávku po pobytové službě pro lidi s Alzheimerovou nemocí,“ doplňuje Michaela Grmelová.

současný stav prací

Moderní domov pro seniory

Pomněnka bude moderní stavba, která odpovídá standardům současné doby. Její zelená střecha bude zadržovat vodu, teplo bude čerpat ze

vizualizace stavby

země, využije i zbytkové teplo. Bude mít uzavřený dvůr pro bezpečný pobyt klientů. Navíc je umístěna v krásném prostředí, které navazuje na městskou odpočinkovou zónu, takže umožní klientům a jejich rodinným příslušníkům procházky bezbariérovým prostředím. „Co se týče přístupu ke klientům, chceme využít zkušeností z našeho mateřského domova v Myslibořicích, kde o klienty s demencí pečujeme už více než 30 let,“ konstatuje Michaela Grmelová.

Podpora církve i dalších organizací

Stavba Domova Pomněnka je financována z více zdrojů. Tím hlavním je dotace Ministerstva práce a sociálních věcí. Dílem přispívají kraj Vysočina a Nové Město na Moravě. Významnou částí se podílí také Společenství dárců Diakonie. Zbytek hradí myslibořické středisko z vlastních rezerv, část pokryje úvěrem. Na vybavení domova poslouží výtěžek z veřejné sbírky. Novoměstský sbor se v dohodě zavázal, že bude pořádát aktivity, které povedou ke zvýšení povědomí o značce Diakonie a také k podpoře veřejné sbírky. „Díky podpoře z Diakonických a rozvojových projektů jsme v roce 2022 začali pořádát Festival pro Pomněnku.

Skládal se například z food festivalu, benefičního koncertu nebo dobročinné aukce. „Díky tomu se nám podařilo získat téměř 400 000 korun, které jsme již odeslali na účet veřejné sbírky,“ shrnuje Petr Hladík. Novoměstský sbor

pokračuje v pořádání festivalu také v letošním roce. Kromě toho chystá podporu celocírkevní Svatodušní sbírky. „Akci jsme nazvali Milion pro Pomněnku. Sbor vyčlenil ze svých rezerv

Číslo účtu veřejné sbírky: 297767738/0300

Veřejná sbírka je povolena Krajským úřadem Kraje Vysočina a je evidována pod značkou KUJI116489/2020 OE57/2020.

Odkaz na darovací formulář určený pro finanční podporu Domova Pomněnka.
→ moje.diakonie.cz

jeden milion korun, který chce znásobit. Za každou korunu, kterou se v rámci Svatodušní sbírky podaří v naší církvi vybrat, přidáme korunu z našich zdrojů, a to až do výše jednoho milionu,“ popisuje Petr Hladík. Výtěžek ze Svatodušní sbírky půjde na vybavení domova, jako jsou polohovací postele, matrace a nábytek. „Naším cílem je získat ve veřejné sbírce šest milionů korun. V únoru 2023 jsme měli už dva miliony korun. Věřím tedy, že se nám plán podaří splnit a díky tomu pořídíme včas vybavení domova a budeme moci co nejdříve po kolaudaci přijímat první klienty,“ uzavírá kurátor novoměstského sboru.

Více podrobností najdete na webu domovpomnenka.cz.

Petr Hladík

Postní sbírka 2023

Vracíme se k Libanonu

Milé sestry, milí bratři, dovolte nám, abychom vás opět pozvali k účasti na dalším ročníku Postní sbírky. Loni vybrané prostředky mířily na pomoc Ukrajině proti ruské agresi. Letos se však s podporou vracíme do libanonského Bejrútu. Finance využijeme na podporu komunitní školy a školky v jižní části města, kam chodí děti z chudých syrských a libanonských rodin.

Věříme, že právě teď, když je pozornost i pomoc světa zaměřena jinam, potřebují lidé žijící v Libanonu naši pomoc více než kdy dříve. Tamní ekonomická a politická krize se neustále prohlubuje. V zemi kolabují dodávky elektrické energie. Běžné věci denní potřeby jsou nedosažitelné nebo jsou dostupné pouze těm, kteří si za ně mohou dovolit zaplatit extrémně vysokou cenu. Nouze se tak nejvíc týká již tak zranitelných skupin obyvatel.

Význam vzdělání v této krizi neklesá, naopak roste. Sami jsme si během koronavirové pandemie ověřili, jak je důležité, aby děti a mladí lidé mohli chodit do škol. Vzdělání jim může pomoci stát se užitečnými a aktivními členy společnosti.

Mnoho lidí, kteří měli možnost z Libanonu odejít a uniknout místní krizi, tak učinilo. O to víc si vážíme práce našich kolegů v místním komunitním centru Tahaddi, kteří s potřebnými rodinami zůstávají a neustále hledají cesty, jak je podporovat. Jejich činnost pokračovala i přesto, že výtěžek loňské Postní sbírky mířil na Ukrajinu. Naše pomoc pro ně není jen nezbytná finanční injekce, ale také jednoduché vyjádření solidarity, kterou v této době velmi potřebují.

Sbírka na podporu komunitní školy a školky v jižním Bejrútu bude probíhat v postním období od 22. února do Velikonoc a koná se s podporou synodní rady ČCE. Prosíme o předání této výzvy na jednání vašeho staršovstva a organizaci sbírky mezi členy vašeho sboru.

Číslo účtu Postní sbírky:

2400384700/2010, variabilní symbol:

3247xxxx (xxxx = číslo sboru) Další informace: postnibirka.cz

Číslo účtu sbírky na pomoc lidem zasaženým zemětřesením v Sýrii:

292949292/0300, variabilní symbol: 2023

I letos jsou nachystány webové stránky www.postnibirka.cz, kde najdete podrobnější informace a doprovodné materiály. Tištěné letáky a plakáty prosím objednávejte prostřednictvím formuláře na adrese [https://www.dia-koniespolu.cz/objednavka/](https://www diakoniespolu.cz/objednavka/).

Postní sbírka zamíří do Libanonu, pomoc humanitárního střediska Diakonie ČCE ale necílí jen tam. Od 7. února se současně koná sbírka na podporu Syřanů, zasažených nedáv-

ným zemětřesením v severozápadní Sýrii. Je jen na vás, koho se prostřednictvím jedné či druhé sbírky rozhodnete podpořit.

Prosíme, přimlouvejte se spolu s námi v modlitbách nejen za děti a jejich rodiny v Libanonu, ale také za Syřany v oblasti zasažené nedávným

zemětřesením a za oběti ruské války vedené na Ukrajině. Děkujeme vám.

Se srdečnými pozdravy

Kristína Ambrožová, ředitelka Střediska
humanitární a rozvojové spolupráce

Pavel Pokorný, synodní senior ČCE

Jan Soběslavský, ředitel Diakonie ČCE

Jak pokračuje humanitární pomoc Sýrii

Prioritou je poskytnout lidem přístřeší

Náš partner v severozápadní Sýrii během prvních dní dokázal lidem v oblasti postižené zemětřesením poskytnout alespoň základní ochranu před zimou, přestože úsilí humanitárních organizací komplikuje špatné počasí a nedostatek těžké techniky.

Na severu země v oblastech pod kontrolou povstalců žijí asi čtyři miliony lidí. Už před katastrofou tam byli obyvatelé odkázáni na humanitární pomoc – jen desetina z nich dokázala žít soběstačně ještě před zemětřesením. Humanitární pracovníci přímo z místa upozorňují, že místním dál chybí přístřeší, jídlo a další základní potřeby. Bezdomovectví je v Sýrii spojeno také s bezpečnostními riziky, mimo jiné i s nevybuchlou municí. Už tak kritickou situaci vysídlených Syřanů zhoršuje fakt, že úřady

zastavily kvůli hrozícím výbuchům provoz plynovodů.

Nyní je třeba poskytnout těm, kteří přišli o své domovy, alespoň stany, matrace, přikrývky a potraviny. Prioritou našich partnerů v oblasti je právě vybudování přístřeší. I díky sbírce Diakonie se daří distribuovat základní oblečení pro přežití venku. Náš partner na místě jen za první den rozdál 3340 zimních bund, 1512 kusů dalšího oblečení, 3196 setů pletených čepic, rukavic a šálů či 2365 pletených svetrů.

Zapojit se skrze sbírku můžete i vy. Své dary lze stále posílat přes projekt Darujme: <https://www.darujme.cz/projekt/1206537> nebo na sbírkový účet Diakonie 292949292/0300

s variabilním symbolem 2023
či sbírku podpořit prostřednictvím DMS na číslo 87 777 ve tvaru:

- DMS DIAKONIESVET 30
- DMS DIAKONIESVET 60
- DMS DIAKONIESVET 90
- DMS DIAKONIESVET 190

Cena DMS je 30, 60, 90 nebo 190 Kč.

Službu zajišťuje Fórum dárců.

Více na www.darcovskasms.cz.

Děkujeme, že pomáháte s námi!

Petra Rašková

SLOVO

6. Evangelium

7. Beati voi pove

8. Ticho

9. Přímľuvy – Kyrie 9

Kyrie, kyrie, eleison. foto: ARo

10. Oñče mñě

Jak přivádět k víře?

Církev jako společenství Kristovo sama o sobě musí být svědectví

Ono se to lehko řekne – přivést někoho k víře. I vlastní děti. Sám mám tři a modlím se a doufám, že jim budeme doma dobrým příkladem právě i ve víře. Ale i kdybychom to zvládali, tak to samo stejně nestačí. Pavel píše (např. 1 K 12,9; Ef 2,8–9) o daru spasení skrze víru. Víra jako dar. I pokud je víra nejlepší dárek, co můžeme dostat, tak pro něj ale platí pořád to samé, co pro jakýkoliv jiný dar. Musím jej přijmout a rozbalit. A posléze snad i opečovávat, používat... Nenechat někde na výstavce na polici.

Když jsem v říjnu 2018 nastupoval do sboru v Ústí nad Labem, bylo celkem zřejmé, že se „přivádění k víře“ nevyhnu. Tehdy jako teď ve mně zněla zásadní otázka: „Jak se to dělá? Jak se vlastně dělá ta misie? Z duše mi bylo vždycky protivné mávání hesly „Ježíš tě miluje“. Ne, že bych tomu nevěřil, ale nepřišlo mi to přesvědčivé. A ani jsem na to neměl kuráž. Nedávno mi to zrovna jeden kazatel z jednoho svobodného křesťanského společenství potvrzoval. „Tolik úsilí jsem tomu za ty roky věnoval, a tak málo ovoce to přineslo.“

Tři lidé a tři baráky

Jak ale přivést aspoň někoho k víře v Ústí? Došel jsem k tomu, že můžu dělat jen to, co aspoň trochu umím. A nebát se, nechat při díle Pána Boha. Pokud je víra dar, tak on sám bude lidi přivádět. Na nás bude je přijímat jako bratry a sestry. Trochu předjímám, ale musím říct, že na Boží straně to funguje bezchybně. Zájemců o křest byly za tu dobu desítky. V roce 2018 zbylo z kdysi obrovského ústeckého sboru (v r. 1950

měl dle evangelického kalendáře 5000 evidovaných členů) posledních pár věrných. Zajímavý pocit, kázat v kostele pro pět set třem lidem. Tři lidé a tři baráky (a víc než třicet milionů vnitřního dluhu na jejich stavu). Cítil jsem, že chybí naděje. Jak znovu rozfoukat víru a naději tam, kde už sotva doutná?

Jasně že jsem chtěl, aby se modlitebna na faře (lehčí cíl – kapacita 60 lidí) zaplnila. A kéž by i kostel! Ale musel jsem hned na počátku souhlasit s jediným mladším členem sboru: „Sem bych se bál normálně přijít. Tohle (fara) je spíš strašidelnej zámek.“ Měl samozřejmě pravdu. S tím to chtělo něco dělat. Na ústecké faře bylo práce jak na kostele a na dvou ústeckých evangelických kostelech jak... no, prostě na tři životy. Už dlouho tady nikdo pořádně na nic nesáhl. Vždyť na kostlivce ve skřini tu v podstatě narážíme dodnes.

Já rád vzpomínám na to, co říkal můj táta o svém tátovi, mém dědečkovi, když ten nastoupil do sboru ve Vítkově. Kromě toho, že kázal a věnoval se lidem, začal makat taky rukama. ►

Sám začal opravovat sborový dům... a lidé pak přicházeli a pomáhali. Snad se někteří i vraceli, někteří zůstávali. Opravili si svůj „sbor“.

Oprýskaná omítka je mizerné svědectví

Jak se říká, pokud chcete pozvat hosty, udělejte si doma pořádek. Ošuntělé a zanedbané prostory jsou fakt nezvoucí. Chcete dělat bohoslužby a večery s hosty na „strašidelném zámku“? Asi ne, že? A víte, že hosté dokážou zhodnotit kriticky i něco, na co jsme si dávno zvykli (a že to platí nejen pro baráky)? Pokud už někdo nový dovnitř zabloudí, nebude se ptát, proč se tady o to trochu nestarají? Ale pozor, takové budování je spíš nezbytnost, ne nástroj misie. Nemyslím si, že kdokoli dneska hledá Pána Boha skrze sebenaleštěnější prostory. Ale pokud se chceme shromažďovat ve jménu Ježíše Krista, důstojné prostory se hodí. Oprýskaná omítka v modlitebně, všudypřítomné harampádí typu „na faru ještě dobrý“ a cáry pavučin na chodbách jsou fakt mizerné svědectví. Na faře v Ústí se od roku 2018 stavební a rekonstrukční práce v podstatě nikdy na delší čas nezastavily. Ten první předpoklad – pojďme si udělat místo, kde nám bude dobře, ale vychází jen částečně. Sice máme pěkné prostory, ale mnohé (včetně mě) to věčné budování nakonec také unavuje. Nikdo (ani farář) nechce vnímat sbor jako práci.

Tak, budovy bychom měli. Druhé místo, kde bylo zároveň třeba trochu smést pavučiny, byla sborová kartotéka. Ve městě, kde sbor měl kdysi tisíce členů, přece i v roce 2018 muselo žít stále několik set pokřtěných evangelíků, ne? Bylo proto logickým krokem zkusit kontaktovat ty, kteří už sbor z nějakého důvodu v minulosti opustili. První rok to vypadalo, že se to i celkem daří. Účast na bohoslužbách se ze čtyř lidí celkem rychle zvedla na 20. Převážně proto, že se během toho roku na bohoslužbách prostřídala řada „svátečních evangelíků“. To vypadalo slibně. Vidí, že naděje tu je, tak se vrátili. Chyba. Zasl jsem nad fatálním selháním tohoto předpokladu. Dosud vydrželi jen jednotlivci. Divil

jsem se tomu, ale teď už jsem si nějakou odpověď utvořil. Je těžší získat si důvěru (či pomocť rozfoukat víru) u někoho, kdo už se jednou spálil, odvykl si, nad církví zlomil hůl. Nějaké poučení pro nás a naše sbory přesto spatřuji. Na neúspěch v Ústí nehleďte. Vždycky se věnujte těm, kteří církev opustili, ptejte se proč. Starejte se. Ale věnujte se jim hned, ne po letech. Každý v církvi by měl vědět a pociťovat, že i když máme neshody (jako všichni lidé), jsme také v Kristu bratři a sestry a církev stojí a padá s pokáním a odpuštěním. Sjednocuje nás Kristus, ne (jen) sympatie, zájmy, politické preference.

Křtem to nekončí

A jak to bylo se křty? Vlastně jich bylo na takhle malý sbor hodně. Tuším, že dosud 24. Ústí je totiž opravdu město s obrovským potenciálem. Vidím, jak moc lidí dnes Boha hledá. Najde ho zrovna v našem sboru? Co pro to můžu udělat? To je otázka, nad kterou by měl ve sboru přemýšlet nejen farář, kurátor, staršovstvo, ale každý. Já myslím, že na tuhle otázku v zásadě existuje jedna velmi jednoduchá odpověď s velmi jednoduchou aplikací.

Popravdě, já nejsem žádný misionář. Věřím ale, že církev jako společenství Kristovo sama o sobě musí být svědectví. Místo pokoje, obraz Božího království. Společenství živé vírou. Jinými slovy, farář sám modlitebnu nezaplní,

i kdyby se na hlavu stavěl. S velkou úctou vzpomínám na dědečka mojí manželky, který se mě v posledních letech života při každém setkání ptal: „A co, už máš v Ústí aspoň dva, tři, kterým jde o Boží věc?“

O to právě jde. Můžou být klidně desítky křtů ročně, ale nově pokřtění se musí cítit přijati „lidmi ve sboru“ jako bratři a sestry, aby sborem jen neprofrčeli buď někam dál, anebo taky nikam. I s tímhle zde zápasíme. I po čtyřech letech je nás na bohoslužbách průměrně sotva 20. Přes to množství křtů, přístupů. I mnozí nově příchozí se totiž stanou „svátečními evangelíky“, mnozí jen profrčí jinam, mnozí nikam. Právě proto je jako úplný základ pro misi a růst společenství to, jak silné pouto mezi sebou ve sboru máme. Pouto tvořené Kristem je totiž strašně silné. Nebo mělo by být, protože pokud není, pak je otázka, jestli je to pouto v Kristu. Lidé do církve přicházejí ve víře a kvůli víře v Ježíše Krista. Ne kvůli trávení volného času. Dokonce ne ani kvůli službě (jak jsem si bláhově zpočátku myslel, vždyť ke službě se musí dospět – i ve víře). Přicházejí nejistí, s otázkami. Jak ukázat, že jsou na správné adrese? Možná to zní jako klišé, ale nejde to jinak než bezpodmínečnou láskou. Velkorysou Boží láskou. Úkol pro nás a jediný recept na misi: „To je mé přikázání, abyste se milovali navzájem, jako jsem já miloval vás.“ (J 15,12) Jen prožívaná láska dokáže opečovávat a dokonce nechat vyrůst dárek víry.

Tady bych mohl skončit jako správný farář na vrcholu „kázání“; ale prakticky:

1) Ve větších sídlech, jako je Ústí, lidé v poměrně velké míře přicházejí sami, pokud vás můžou nějak zaregistrovat a už z povzdálí usoudit: „Hele, asi to myslí vážně“. Proto je třeba být vidět. Nezanedbávejme takovou tu klasiku: Stránky, sociální sítě, moderní technologie, média. I streaming bohoslužeb je účinný nástroj misie. Ale klasické nástroje (vývěsky, pozvánky, plakáty, sborové dopisy...) je potřeba udržovat dál. Do těchhle vstupních předpokladů bych asi zařadil i ty prostory. Sousedí

z ulice pár let řešili – „je fajn, že to tam konečně nějak opravujete“, než konečně začaly místní maminky s dětmi chodit na faru do komunitní klubovny. Kromě opravených baráků a kvalitního PR (chcete-li) sem patří také služebnost navenek. Lidé prostě musí vidět, že víra není zavřena na hodinu v neděli ráno do kostela. Že žije venku na ulici, mezi lidmi. Dělejme diakonii, pečujme o potřebné, starejme se o komunitu. Žijme v místě sboru společně se sousedy, pomáhejme si, budme společensky aktivní. I kdyby z toho žádné křty nekoukaly, péče o bližní je přece náš úkol, pramenící z Ježíšovy výzvy k bezpodmínečné lásce. A tato žitá víra ať je vidět – ne demonstrativně, ale spontánně. Pak se stane naším svědectvím.

2) Když už někdo hledající do sboru přijde, je strašně moc potřeba, aby narazil na někoho, ►

s kým si lidsky porozumí. Je fajn, když má svého soupevníka ve víře z členů sboru. Je dvakrát fajn, když jste třeba podobně staří a k tomu oba posloucháte metal. Můžete se pak novému bratru či sestře stát třeba i kmotrem. Tohle „ujmutí se“ ale není snadné, protože velkou část prvních kontaktů má právě farář. Mělo by být prioritním úkolem staršovstva (a celého sboru) soustředit se na to, aby nově příchozí měl možnost z dosud individualizované víry poznávat co nejširěji společenství sboru.

3) A to je pak to nejdůležitější. Společenství. Jaká atmosféra na setkáních sboru panuje? Jak lidé ve sboru o sobě mluví, jak (spolu) žijí? Jak prožívají svoji víru? Jak vážně berou Ježíšova

slova, jak čtou a znají Bibli? Jakou prioritu pro ně má v životě Bůh, víra, setkání ve sboru? Pečují o sebe vzájemně? Tráví spolu čas i mimo sbor? Dělají něco dobrého pro druhé i mimo sbor? Tady máme největší potenciál a většinou i největší rezervy. Sbor jako vztahové společenství je sám o sobě totiž (podle mě) neúčinnějším nástrojem misie. Když do něj prostě chceš chodit. Když tě to tam táhne, nehleď na to, jaký je program. Kvůli lidem, jejich otevřenosti ve víře, kvůli zřetelné přítomnosti Ducha svatého.

Tomáš Jun,

*mezititulky redakční, foto: archiv FS Ústí nad
Labem/ARo*

SPIRITUALITA A EKOLOGIE

Maso-půst aneb jak jíst, aby to naše těla i naše planeta přežily

Vzdát se něčeho vyžaduje vůli a odhodlání

„Tehdy byl Ježíš Duchem vyveden na poušť, aby byl pokoušen od ďábla. Postil se čtyřicet dní a čtyřicet nocí, až nakonec vyhladověl. Tu přistoupil pokušitel a řekl mu: ‚Jsi-li Syn Boží, řekni, ať z těchto kamenů jsou chleby.‘ On však odpověděl: ‚Je psáno: Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.‘“ (Mt 4,1–11)

Dobrovolný půst jako prostředek pokání, zintenzivnění prožitku modlitby a návratu k Bohu nás provází celými dějinami křesťanství. Vzdát se něčeho vyžaduje vůli a odhodlání. Odpustit si něco, opustit zažité koleje nám může otevřít obzory a nemusí se přitom jednat o naprostý půst. Můžeme vypustit z jídelníčku např. červené maso (jehněčí, hovězí, vepřové...), mléčné

potraviny a alkohol, můžeme zkusit stát se na období půstu vegetariány nebo vegany (klimatický půst) nebo si můžeme odeprít sladkosti, čokoládu nebo kuřáci cigaretu.

V minulosti dávné i blízké bylo pro člověka typické, že období hojnosti bylo střídáno obdobími nuceného půstu. Po ulovení a snědení mamuta se zase jedli kořínky a plody, po zabíjačkách znovu hrách, kroupy a brambory. Tomuto stavu se lidská těla přizpůsobovala dlouhá období. Naše tělo je navyklé zpracovat, co dostane, a to, co má navíc, uložit na horší časy. V době dostatku jídla v západní společnosti je tato vlastnost našeho metabolismu trochu na překážku. Přejídání, sedavý způsob života, nadbytek tuků a cukrů ve stravě a nedostatek pohybu vedou k obezitě, nemocem srdce a tepen, nádorovým onemocněním i cukrovce. Maso, potravina dříve vzácná, se stalo

dostupné. Zabití zvířete se navíc odosobnilo, jelikož si většina lidí v supermarketu zakoupí úhledný plastický balíček, který krvavé hrůzy jatek nikterak nepřipomíná. Mnoho lidí konzumuje maso několikrát za den a jídelníček bez uzenin a vepřového masa si nedokáže představit. Strava založená na potravinách živočišného původu se pak často projeví při odběrech krve zvýšeným obsahem kyseliny močové a tuků. Při vysoké hladině kyseliny močové může vzniknout nemoc dna – krystalky této kyseliny se usazují v kloubech a např. ledvinách; prvním projevem nemoci může být urputná bolest palce nohy. Vysoké neléčené hladiny tuků mohou vést k cévním onemocněním, jejichž projevem může být např. infarkt nebo cévní mozková příhoda.

Jak již bylo částečně naznačeno, problematika konzumace masa se týká celkem tří oblastí – etiky, zdraví a životního prostředí. Nyní se na jednotlivé oblasti pojďme podívat podrobněji.

Etika konzumace masa

Zabíjet zvířata, která stejně jako lidi prožívají radosti, bolesti a strach, která bytostně touží zůstat při životě, je přinejmenším problematické. Podle některých studií jsou prasata dokonce chytřejší než psi a kočky a dokážou řešit problémy rychleji než mnozí primáti. Jejich kognitivní schopnosti se dají přirovnat ke schopnostem tříletých dětí. Když je jim dána příležitost žít mimo přeplněné velkochovy, jsou zvědavá a tvoří si přátele stejně jako my. S krávyami je to podobné. Můžeme zvířata chovat v přeplněných velkochovech, ale také je můžeme chovat lépe, ve volných výbězích farem apod. Pravda je, že konec je stejný – zabití slabšího jedince evolučně silnějším, tedy člověkem. Kdyby naši planetu ovládli mimozemské bytosti mnohonásobně inteligentnější, než jsme my, a rozhodli si lidi chovat jako zdroj bílkovin, těžko bychom jim asi vysvětlili, že se to nemá a je to neetické, když to sami zvířatům, tedy bytostem s nižším IQ a stupněm vývoje, děláme. Z hlediska etiky je problém i v tom, že konzumací červeného masa

v podstatě podporujeme chudobu a zhoršování životního prostředí v zemích třetího světa. Na první pohled se to zdá přitažené za vlasy, ale pokud bychom vzali množství vyprodukovaných potravin ve světě a užili je k přímé výživě obyvatel, a nikoli ke krmení dobytka, mohl by nastat nedostatek potravin a hladomor.

Životní prostředí a konzumace červeného masa

Produkce masa je zodpovědná za 57 % všech emisí skleníkových plynů v oblasti stravy; samotné hovězí je pak zodpovědné za 1/4 těchto emisí. V roce 2019 žilo v extrémních klimatických podmínkách 30 % světové populace, pokud emise dále porostou stávajícím tempem, bude v roce 2100 žít v těchto extrémních podmínkách až 74 % světové populace!!! To znamená, že pro 3/4 obyvatel může být planeta Země neobyvatelná a zbytek planety bude čelit neudržitelné imigraci. Průmyslově produkováné maso je také největší příčinou odlesňování. Vypalování amazonského pralesa slouží na uvolnění prostoru pro chov dobytka a na pěstování průmyslového krmiva (např. sóji) pro zvířata. Samotné vypalování lesa zrychluje klimatickou změnu, zhoršuje životní podmínky místních obyvatel a ničí vzácné druhy rostlin a živočichů. Chov dobytka má ohromné nároky i na spotřebu vody. Uvádí se, že na produkci jednoho hamburgeru je třeba tolik vody, kolik průměrný člověk spotřebuje při sprchování za dva měsíce. 55 % veškeré spotřebované vody v USA připadá na chov dobytka, domácnosti ►

spotřebují pouhých 5 %. Z pohledu vynaložené energie, vody, plochy atp. je mnohem úspornější, když člověk zkonzumuje sóju/hrách/pšenici rovnou, a ne ve formě masa.

Zdravotní dopady konzumace červeného masa

Byla nalezena přesvědčivá souvislost mezi větším příjmem červeného masa a rakovinou, zejména tlustého střeva, plic, jícnu, žaludku a prostaty. Bylo také zjištěno, že zvýšená spotřeba zpracovaného masa (např. uzeniny) souvisí s rakovinou tlustého střeva a konečníku, jícnu, žaludku a močového měchýře. Vysoká konzumace červeného a zpracovaného masa je spojována s vyšším rizikem chronických chorob. Také se ví, že vyšší příjem bílého masa nebo drůbeže může mít vliv pozitivní. Americká onkologická společnost (*American Cancer Society*) uvádí toto doporučení: „Konzumujte zdravou stravu s důrazem na potravu z rostlin a limi-
tujte konzumaci zpracovaného masa a červeného masa. Dieta založená na ovoci, zelenině,

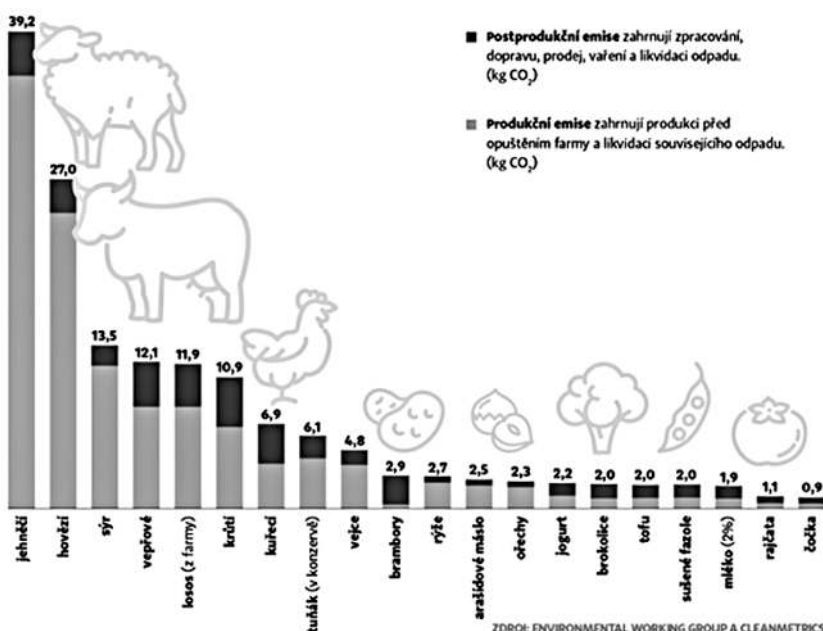
celozrnných potravinách a ořechích může být všeobecně doporučena.“ V poslední době se do popředí dostává tzv. středomořská dieta. Pro tu je charakteristické vysoké množství potravy rostlinného původu, olivový olej a střední množství masa, mléčných produktů a vína. Denní konzumace červeného masa a výrobků z něj není ve středomořské dietě doporučována a konzumování bílého masa je preferováno před červeným masem. U osob s vysokým kardiovaskulárním rizikem středomořská dieta, obohacená olivovým olejem (extra-virgin) nebo ořechy, snížila incidenci většiny kardiovaskulárních příhod.

Závěrem lze říci, že strava založená na potravinách rostlinného původu, která vynechá nebo výrazně omezí konzumaci červeného masa, bude mít pozitivní důsledky pro zdraví i pro naši planetu. Hodí se pak nejen pro období půstu, ale i pro každodenní život.

Lucie Křivohlavá, lékařka, foto: soucitne.cz, unsplash.com

POTRAVINY S NEJVĚTŠÍ UHLÍKOVOU STOPOU

(CO₂ na 1 kg konzumované potraviny)

Skutečně a lidsky

Být upřímný chce odvahu

„Když pocit s náladou / spojí se do verše, / nechce říct o nic víc, / a přece poví vše.“ Tímto mottem uvádí svou knihu básní hudebník, teolog a pedagog Ostravské univerzity docent Tomáš Novotný. Společně s názvem sbírky *Veršovánky* se Novotný snaží své básnické dílo mírně shodit, aby dal dostatečně najevo, že kniha nenabízí žádné hluboké poetické bádání či novátorský, experimentální přístup k poezii, ale „pouhé“ verše, které vystaly z aktuální nálady a pocitu jejich autora. Při čtení člověk skutečně získá dojem, že tyto verše jsou jakési náhlé výbuchy inspirace, vyvěrající z každodenních radostí i starostí jednoho muže. V tom však spočívá také největší hodnota této sbírky. Tomáš Novotný je totiž v mnoha ohledech neobyčejný člověk, který rozhodně stojí za poznání. *Veršovánky* můžou sloužit jako okno do současného životního rozpoložení autora. Kdo je tedy dnes Tomáš Novotný?

Charakter básní by se dal přirovnat k deníku. Celý název sbírky s výčtem veršovánek zbožných, manželských, depresivních a ostatních jen nabádá k dalšímu kategorizování dle libovůle čitatele. Není jistě náhodou, že výběr z celku básní, které Novotný napsal, neučinil on, ale Daniela Vojtíšková, která se také postarala o jazykovou a textovou korekturu. Každý takový výpis totiž nemůže obsáhnout plnou šíři osobnosti Novotného. Ten předkládá své myšlenky, ukazuje se takový, jaký je. Bez masky a upřímně. Kategorizaci básní, a tedy i sebe samého moudře přenechává jiným. Po přečtení knihy si každý čtenář může určit své vlastní kategorie a vytvořit svůj vlastní obraz autora.

Základem většiny básniček je přísný vnitřní rytmus veršů. Novotný nezapře, že je duší hudebník. Mnoho z básní by se dalo použít jako

písňové texty. Čtou se velice lehce, jsou hravé, a ač se některé zdají smutné, či dokonce zoufalé, mají v sobě většinou určitý nadhled a často i humor, který rozhodně není prvoplánový. Tak jako v básni *Autokázání*, kde si Novotný vtipně hraje s porušením vnitřního rytmu veršů „Jako je sám život / jen tehdy realitou, / pokud má immanentně podstatnou část nedokonalosti / sám v sobě skrytou“. Mnoho básní ukazuje, jak upřímný autor Novotný je. Častěji se ptá, než by moralizoval a říkal, jaký by svět měl být. Jedním z nejsilnějších momentů celé sbírky je poté závěr básně *Kázání*, kde se Novotný zoufale ptá „Co mám říct svým dětem??“, poté co medituje nad těžkostmi přemýšlejícího člověka v moderním, nelogickém světě.

Novotný je teolog a větší část knihy zabírají básně „zbožné“, kterých je 41. Oproti tomu básní „manželských“ je pouze 6, „depresivních“ 24, „zdravotních“ 15 a „ostatních“ 36. Nebojí se hovořit ani o kritice církve (*Dobrý Bože*) ani zařadit lehce rouhavé básně (*Herecká*). Na jiných místech však silně a uvěřitelně hovoří o víře ve spasení (*Vzpomínky tíží*) nebo o duševní síle, kterou čerpá z víry (*Z bolesti kříže*). V básni *Tak jako jiní* se autor prokáže jako skutečný teolog, když výborně pracuje ►

s biblickým textem. Ačkoliv tato báseň na první pohled pojednává o tom, že se člověk nemůže změnit, odkazem na biblické texty autor ukazuje, že nejsme sice ve stavu sami něco činit („Nenesem na boku znamení Jaboku“, tedy nikoliv jako Jákob, který se šel omluvit svému bratru za svou zradu a který se nakonec stal Izraelem), ale můžeme se změnit z vůle Boží, tedy jako krutý Saul, který ve své slepotě musel hledat pomoc v léčiteli Ananiášovi a který se nakonec stal apoštolem Pavlem.

Novotný reflektuje i aktuální světová témata jako je válka na Ukrajině (skutečně dojemná báseň Nad fotkou vnučky z Ukrajiny) nebo nedávná koronavirová pandemie (Karanténa nebo Je mi tak smutno bez lidí). Některé básně jsou poté dokonce téměř milostné (např. Není to na škodu), nebo naopak těžké a skutečně depresivní („ať se hnu / kam se hnu / je mi hnusně“).

Z básní často prosvítá určité sebemrskáčství, které obdobně smýšlejícím lidem nemůže než být sympatické. Člověk se musí pousmát, když čte řádky jako „Kdybych byl bába, / tak bych byl zbabělý / a coby dědek / asi jsem zdědkovatěl“ nebo zvolání „čert vem mou prokletou povahu!“ (to, když je autor někým nadšený a ten

ho zklame). Jindy však zesmutní a cítíme, že Novotný své sebeschazování myslí vážně, tak jako v básni Nechci už nic („všem se jen uleví / až už tu nebudu“). V celku nám tedy básně vytvářejí obraz opravdového člověka, který často v reálném životě musí „držet dekórum stůj co stůj“, ale mnohdy je drásán starostmi a tyto veršovánky jsou jakousi jeho sebeterapií.

Chce to velkou odvahu být upřímný a prezentovat se navenek takový, jaký člověk skutečně jsem. Pro básníka je jednodušší schovat se ve své poezii za stěny těžkého, nesrozumitelného jazyka než jasně a stručně v jednoduchých verších odhalovat svou duši. Tomáš Novotný je v této upřímnosti skutečný mistr. Čtenář poezie mnohdy hledá podobně smýšlející duši, jako je on sám. Chce cítit z řádků, že není sám, že někdo řeší stejné problémy jako on. Aby to fungovalo, musí čtenář uvěřit, že básně píše skutečný člověk z masa a kostí. A ač je autor této knihy teolog, docent na univerzitě, farář českokobratrské církve a člověk na první pohled většiny lidí spíše vzdálený, po přečtení této sbírky je jasné, že je nejenom člověk skutečný, ale přítel.

Původně publikováno v internetovém magazínu

Oualive. Redakčně kráceno.

Martin Chodúr, foto: osu.cz

ČTETE NÁS RÁDI?

PODPOŘTE ČASOPIS FINANČNÍM DAREM V LIBOVOLNÉ VÝŠI!

QR PLATBA

ČESKÝ BRATR
evangelický měsíčník

Půjdem spolu na bohoslužby

Unás doma nikdo do kostela nechodil, takže když jsem se poprvé, v dospělosti, ze své vůle účastnila bohoslužeb, připadala jsem si trochu trapně. Neustále jsem se rozhlížela kolem dokola, abych vypožorovala, co se sluší, a příliš nevyčnívala. Hlavou se mi honila spousta otázek. Jak vědí, co se zpívá? Dívala jsem se ostatním přes rameno a narychlo hledala zpěvník. Kde ho vzali? Že by hned u vchodu? Můžu teď vstát a jít pro něj? Nebudu rušit?

„Zpěvník je v lavici a písně jsou napsané támhle na tabuli,“ vysvětlila mi starší paní.

Myslela jsem si, že mám vyhráno. Jenže pak přišla píseň číslo 632 a můj zpěvník jich uměl jen 586.

„Tady máte Dodatek. K tomu zpěvníku,“ pomohla mi paní nalevo ode mě. S úlevou jsem v malé oranžové knížce nalistovala píseň 632 a byla moc ráda, že tam skutečně je.

„A jak poznám, kdy se mám zase zvednout a kdy si sedat? A čím to celé končí?“

„Dělejte to podle mě a až začnou zvat na čaj a kávu, tak to už je vlastně konec,“ poučil mě starší pán, sedící po mé pravici.

Ve finále jsem všechno bravurně zvládla, takže když jsem začala chodit do kostela se synem, myslela jsem si, že už mě nic nemůže překvapit. Ale člověk miní, pán Bůh mění.

„Maminko, proč ta paní sedí, když všichni stojí?“ ptal se bezelstně syn.

„Já ti to pak vysvětlím. Asi ji bolí nožičky. Ty ale vstávej, půjdeš dneska poprvé do nedělní školy,“ usmála jsem se a myslela si, že tím to pro mě hasne.

„Já ale nemám s sebou žádné učebnice! Co tam budu dělat?“ ptal se syn nahlas mezitím, co jsem ho zvedala ze židle. V tom se učitelka nedělní školy zmínila o tématu, které bude s dětmi probírat.

„Dnes se děti v nedělní škole dozvědí něco o obětování Izáka.“

„Maminko?!“

Užívala jsem si pak chvilku klidu, ale jen do té doby, než se vrátily děti z nedělní školy a vysluhovala se večere Páně.

„Maminko, to je víno? Já jsem ti přece zakázal pít alkoholické nápoje!“ Opět jsem vysvětlovala, o co jde, a nepřestala ani v momentě, kdy se paní farářka snažila dát synovi požehnání. Ten to ale pochopil jako útok na svoji osobu a začal couvat.

„Jak to, že jsme s tou písničkou skončili už u třetí sloky? Vždyť jich má sedm!“

„Prostě to už stačilo. Hele, víš co? Dozpíváme si to doma, jo?“

„Tak jo. A kdy bude konec? Mám hlad.“

„A nyní zveme všechny na faru na čaj a kávu,“ ozvalo se od stolu Páně.

„Tak to už je konec.“

Pavla Hájíčková, foto: Ewa Jelinek

Předjaří na Vysočině.

foto: Vojtěch Zikmund

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

Šéfredaktorka:

Adéla Rozbořilová

Jazyková redaktorka:

Jana Plíšková

členové: Jiří Hoblík, Jiří Hofman,

Jana Hofmanová, Ondřej Kolář,

Jaroslav Pechar, Lenka

Ridzoňová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

foto: ARo (ekumenická liturgie
Taizé u sv. Martina ve zdi s účastí
bratrů z komunity Taizé,
6. 2. 2023)

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Uzávěrka dubnového čísla
je 19. 3. 2023

BANKOVNÍ SPOJENÍ:

číslo účtu: 179521067/0300

IBAN: CZ93

03000000000179521067

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové

podobě: Diakonie ČCE,

Klimentská 18, 110 05

Praha 1, tel.: 222 316 306,

732 324 956

e-mail: szp@scps.diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.

Janáčkovo nábřeží 1075/27

150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12×

ročně, jednotlivá čísla 30 Kč

roční předplatné 450 Kč

do zahraničí 1300 Kč

Informace o předplatném podá,

objednávky rozšiřuje

(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,

111 21 Praha 1,

tel.: 224 999 236,

e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,

Facebook: Český bratr,

instagram.com/ceskybratr

www.ceskybratr.cz

– audioverze

– řazení podle rubrik

– verze v PDF ke stažení

ISSN 1211-6793

V letošním roce se věnujeme tematickému cyklu s názvem *Praxe víry*.

SVĚTLO PRO DĚČÍN

POMNÍK JANA PALACHA V DĚČÍNĚ

Autor pomníku: David Vávra

Prosíme, podpořte výstavbu
interaktivního pomníku
Jana Palacha a Jana Zajíce.

25. 2. 1969
Jan Zajíc

19. 1. 1969
Jan Palach

Umístění: schodiště před evangelickým kostelem v Děčíně
Předpokládaný termín dokončení: 2024
Více info: www.decin.evangelnet.cz/jan-palach/

Záštitu nad výstavbou pomníku Jana Palacha převzali předseda
Senátu Parlamentu České republiky Miloš Vystrčil a senátor pro
Děčínsko Zbyněk Linhart

Mediální partneři:

deník

Sever
Český rozhlas

Enter
interaktivní

Tisk:

ISKOGRAF
TISKÁRNA A GRAFICKÉ STUDIO

Veřejná sbírka

č.ú. 296800727/0300

variabilní symbol: 98005202

QR Platba

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV EVANGELICKÁ
FARNÍ SDOR V DĚČÍNĚ

decin@evangelnet.cz

[fscdecin](https://www.facebook.com/fscdecin)

[cce_decin](https://www.instagram.com/cce_decin)

[@fscdecin](https://www.youtube.com/channel/UCfscdecin)

ZEMĚTŘESENÍ V TURECKU A SÝRII

Sbírka na pomoc zasaženým

- ▶ prostřednictvím portálu darujme.cz (Diakonie ČCE Středisko humanitární a rozvojové spolupráce)
- ▶ prostřednictvím dárcovské SMS na číslo 87 777 ve tvaru:

DMS DIAKONIESVĚT 30
DMS DIAKONIESVĚT 60
DMS DIAKONIESVĚT 90

(cena DMS je 30, 60 nebo 90 Kč; službu zajišťuje Fórum dárců; více na www.darcovskasms.cz).

Diakonie
Česko-bratřské církve evangelické

**ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ**

„Nechte děti a nebraňte jim přicházet
ke mně – vždyť právě takovým patří
nebeské království!“ **MATOUŠ 19.13**

POSTNÍ SBÍRKA 2023

Vzdělání pro děti v Libanonu

Prosíme podpořte spolu s námi ohrožené děti ze syrských a místních
chudých rodin, aby mohly chodit do školy a školky.

www.postnisbirka.cz